

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 | 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1970 | ΑΡΙΘ. 12

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α'

XXI. 1. Ὅρατε, ἀγαπητοί, μὴ αἰ εὐεργεσίαι αὐτοῦ αἰ πολλαὶ γίνωνται εἰς κρίμα ἡμῖν, ἐὰν μὴ ἀξίως αὐτοῦ πολιτευόμενοι τὰ καλὰ καὶ εὐάρεστα ἐνώπιον αὐτοῦ ποιῶμεν μεθ' ὁμονοίας. 2. λέγει γάρ που
5 Πνεῦμα κυρίου λόγος ἐρευνῶν τὰ ταμειῖα τῆς γαστροῦ. 3. ἴδωμεν, πῶς ἐγγύς ἐστιν, καὶ ὅτι οὐδὲν λέληθεν αὐτὸν τῶν ἐννοιῶν ἡμῶν οὐδὲ τῶν διαλογισμῶν ὧν ποιούμεθα. 4. δίκαιον οὖν ἐστιν μὴ λειποτακτεῖν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ θελήματος αὐτοῦ. 5. μᾶλλον ἀνθρώποις ἄφροσι καὶ ἀνοή-
10 τοις καὶ ἐπαιρομένοις καὶ ἐγκαυχωμένοις ἐν ἀλαζονείᾳ τοῦ λόγου αὐτῶν προσκόψωμεν ἢ τῷ Θεῷ. 6. τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, οὗ τὸ αἷμα ὑπὲρ ἡμῶν ἐδόθη, ἐντραπῶ-
μεν, τοὺς προηγουμένους ἡμῶν αἰδεσθῶμεν, τοὺς πρεσβυ-
τέρους τιμήσωμεν, τοὺς νέους παιδεύσωμεν τὴν παιδείαν
15 τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ, τὰς γυναῖκας ἡμῶν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν δι-
ορθωσώμεθα. 7. τὸ ἀξιαγάπητον τῆς ἀγνείας ἦθος ἐνδει-

5 Παροιμ. 20,27. 10. Ἐβρ. 4,12. Πρβλ. Γεν. 2,7. Παροιμ. 24,12. Ψαλμ. 103,29.

2 κρίματα I | ἡμῖν ΛΣΚΚ²: πασιν ημιν Α, σὺν ἡμῖν I | 4 μεθ' ὁμο-
νοίας ΑΙΣ: ἐν εἰρήνῃ ΚΚ², λ.Δ | 6 ἐγγύς + ἡμῖν ΣΚ | 11 θεῷ + ἀντι-
τάσσεσθαι(;) Κ(Κ²) | 12 Χριστόν ΑΛ: λ. ΙΣΚ Κλήμ. Ἀλεξ. | 13 πρεσβυ-
τέρους ΙΛΣΚΚ² Κλήμ. Ἀλεξ.

ξάσθωσαν, τὸ ἀκέραιον τῆς πραότητος αὐτῶν βούλημα
 ἀποδειξάτωσαν, τὸ ἐπιεικὲς τῆς γλώσσης αὐτῶν διὰ τῆς
 20 σιγῆς φανερόν ποιησάτωσαν, τὴν ἀγάπην αὐτῶν μὴ κατὰ
 προσκλίσεις, ἀλλὰ πᾶσιν τοῖς φοβουμένοις τὸν θεὸν ὁσίως
 ἴσῃν παρεχέτωσαν. 8. τὰ τέκνα ἡμῶν τῆς ἐν Χριστῷ παι-
 δείας μεταλαμβάνετωσαν· μαθέτωσαν, τί ταπεινοφροσύνη
 25 παρὰ θεῷ ἰσχύει, τί ἀγάπη ἀγνή παρὰ θεῷ δύναται, πῶς ὁ
 φόβος αὐτοῦ καλὸς καὶ μέγας καὶ σώζων πάντας τοὺς ἐν
 αὐτῷ ὁσίως ἀναστρεφόμενους ἐν καθαρᾷ διανοίᾳ. 9. ἐρευ-
 νητῆς γάρ ἔστιν ἐννοιῶν, καὶ ἐνθυμήσεων· οὐ ἡ πνοὴ αὐτοῦ
 ἐν ἡμῖν ἔστιν, καὶ ὅταν θέλῃ, ἀνελεῖ αὐτήν.

19 σιγῆς : φωνῆς A | 21 ἡμῶν ΛΣΚ Κλήμ. Ἐλεξ.: ἑμῶν AI, αὐτῶν
 K² | 23 παρὰ I Κλήμ. Ἐλεξ.: + τω A | 25 διανοία AΙΣ: καρδία Κλήμ.
 Ἐλεξ. Λ (KK²) | 27 ἔστιν AI: λ. Λ Κλήμ. Ἐλεξ. | 27 ἀνελεῖ AAK
 Κλήμ. Ἐλεξ.: ἀναρεῖ ΙΣ.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΡΩΜΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

(Ἀπόδοσις εἰς ἀπλὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν).

XXI. 1. Βλέπετε (προσέξατε), ἀγαπητοί, μήπως αἱ εὐεργε-
 σίαι Αὐτοῦ αἱ πολλαὶ ἀποβοῦν εἰς ἡμᾶς εἰς καταδίκην, ἐὰν μὴ
 πολιτευόμενοι (ζῶντες βίον) ὅπως ἀξίζει εἰς τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέ-
 λημα δὲν πράττομεν τὰ καλὰ καὶ εὐπρόσδεκτα ἐνώπιον Αὐτοῦ μὲ
 ὁμόνοιαν. 3. Διότι λέγει κάπου· «τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου εἶναι
 ὁ λύχνος (τὸ Φῶς) ποῦ ἀνευρευνᾷ (καὶ φωτίζει) τὰ ταμειῖα
 (τὰ ἐνδότερα σημεῖα) τοῦ σώματος. 3. Νὰ ἔχωμεν πάντοτε
 πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, πόσον κοντὰ⁶ μας εἶναι (ὁ Κύριος)
 καὶ ὅτι τίποτε δὲν τοῦ διαφεύγει ἀπὸ τὰς ἰδέας καὶ τοὺς διαλο-
 γισμούς, τοὺς ὁποίους κάμνομεν. 4. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ μὴ
 λειποτακτῶμεν ἀπὸ τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα (ἀπομακρυνόμενοι).
 5. Καλύτερον νὰ ἐναντιωθῶμεν εἰς ἀνθρώπους ἄφρονας (μωροὺς)
 καὶ ἀνοήτους καὶ ὑπερηφάνους καὶ καυχηματίας ποῦ ὑπερη-

φανεύονται διὰ τὸς κομπαστικούς λόγους των, παρὰ εἰς τὸν Θεόν.
6. Τὸν Κύριον Ἰησοῦν, τοῦ Ὁποίου τὸ αἷμα ἐδόθη ὑπὲρ (τῆς σωτηρίας) ἡμῶν χυθὲν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἅς ἐντραπῶμεν, τοὺς προηγούμενους (δηλ. τοὺς ἀνωτέρους) μας ἅς σεβασθῶμεν, τοὺς πρεσβυτέρους ἅς τιμήσωμεν, τοὺς νέους ἅς μορφώσωμεν μὲ τὴν παιδείαν (τὴν καλλιέργειαν εἰς τὰς ψυχὰς των) τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ, τὰς δὲ γυναῖκας μας ἅς διορθώσωμεν (στρέφοντες αὐτάς) εἰς τὸ ἀγαθόν.
7. Τὸ ἀξιαγάπητον τῆς ἀγνείας ἦθος ἅς φανερώσουσιν εἰς τὴν πράξιν, τὸν καθαρὸν (τὸν ἀγνὸν) σκοπὸν τῆς πραότητός των ἅς ἀποδείξουσιν, τὸ ἐπεικὲς τῆς γλώσσης των διὰ τῆς σιγῆς (τῆς σιωπῆς) νὰ κάμουν φανερόν, τὴν ἀγάπην των ὅχι μὲ προτιμήσεις (μὲ συμπαιθείας ὠρισμένων προσώπων), ἀλλ' εἰς ὅλους ποὺ φοβοῦνται τὸν Θεόν, ποὺ ἔχουν ἅγιον βίον ἐξ Ἰσου νὰ παρέχουν.
8. Τὰ τέκνα ἡμῶν νὰ μεταλαμβάνουν (νὰ μετέχουν) τῆς ἐν Χριστῷ παιδείας· ἅς μάθουν, πόσον εἶναι δυνατὴ ἡ ταπεινοφροσύνη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πόσον ἰσχυρὰ εἶναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡ ἀγνή ἀγάπη, πόσον εἶναι καλὸς ὁ φόβος Αὐτοῦ καὶ ὑπέροχος καὶ σώζει ἐκεῖνους ποὺ ζῶσιν ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ μὲ βίον ἅγιον.
9. Διότι (ὁ Θεὸς) εἶναι ἐρευνητῆς τῶν σκέψεων καὶ ἐπιθυμιῶν· τοῦ ὁποίου ἡ πνοὴ εἶναι ἐντὸς ἡμῶν καὶ ὅταν θέλῃ θὰ τὴν ἀφαιρέσῃ.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Οἱ συνδρομηταὶ τῶν Περιδικῶν «**ΕΚΚΛΗΣΙΑ**», «**ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ**» καὶ «**ΘΕΟΛΟΓΙΑ**» παρακαλοῦνται, ὅπως πᾶσαν ἀλλαγὴν διευθύνσεως των γνωστοποιῶν ἀμέσως εἰς τὰ Γραφεῖα τῶν ὡς εἴρηται Περιδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθῆναι Τ. 140, δι' ἐπιστολῆς των, σημειουμένης ἀπαραιτήτως τῆς παλαιᾶς διευθύνσεως, ἵνα καταστῆ δυνατὴ ἡ κανονικὴ ἀποστολὴ τῶν φύλλων.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

᾽Οφειλομένη τιμή.

Καὶ ὁ («Ἐφημέριος»), τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιμέλειαν τῆς συντάξεως εἶχεν ἐπίσης μαζί με ἐκείνην τῆς («Ἐκκλησίας»), ὀφείλει νὰ τιμήσῃ τὴν μνήμην τοῦ αὐδιῖμου θεολόγου Τραϊανοῦ Κῶστις, ὅστις αἰφνιδίως ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τὸν παρελθόντα μῆνα, θανὼν ἐκ συγκοπῆς τῆς καρδίας καθὼς εἰογάζετο ἐπὶ τῆς ὕλης τῶν δύο περιοδικῶν. Ὁ Τραϊανὸς Κῶστις, Σέρβος τὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ ζήσας ἐκ παιδικῆς ἡλικίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου καὶ ἐσπούδασε τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην, ὑπῆρξεν ἀνὴρ ἀδαμαντίνου ἤθους καὶ ὑποδειγματικῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας ἦτο πιστὸν καὶ ἄδολον τέκνον. Αἱ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς τὰ δύο ἐκκλησιαστικά μας περιοδικά, ἦσαν κυριολεκτικῶς ἀνεκτίμητοι, τὸ δὲ κενόν, τὸ ὁποῖον ἀφήνει ἡ ἐκδημία του, εἰς αὐτά, εἶναι ὄντως δυσαναπλήρωτον καὶ μέγα. Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

Προσοχὴ εἰς τὸ Τυπικόν.

Τὰς διατάξεις τοῦ Τυπικοῦ, ὁ ἱερεὺς, ὡς προεστὼς τῆς λατρείας καὶ κύριος ὑπεύθυνος διὰ τὴν ὀρθὴν διεξαγωγὴν αὐτῆς, ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ πάντοτε σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ αὐτὰς κατὰ τὰς διαφόρους ἀκολουθίας. Ὅπως ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας θὰ εἶναι παντοῦ πράγματι ὁμοιόμορφος καὶ δὲν θὰ παρουσιάξῃ ἀπὸ ἐνορίας εἰς ἐνορίαν διαφορὰς, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους πιστοὺς εὐλογον ἀπορίαν καὶ στενοχωρίαν. Ὅλα, εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, εἶναι καθωρισμένα σαφῶς καὶ πλήρως ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρας καὶ τὴν μακραίωνα λειτουργικὴν πρᾶξιν, αἱ δὲ καινοτομίαι καὶ παραλείψεις δὲν ἔχουν κανένα λόγον, οὔσαι ἀνεπίτρεπτοι. Ὁ καλὸς λειτουργὸς χειραγωγεῖται ἀπὸ τὸ Τυπικόν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχη πάντοτε ὡς ὁδηγὸν καὶ ἐμπνευστὴν του. Ὁ τύπος, εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, δὲν εἶναι νεκρὸν γράμμα, ἀλλὰ ἔκφρασις τοῦ ζῶντος πνεύματος τῆς λατρείας, ἔχει δὲ οὕτω τὴν σημασίαν του καὶ δὲν πρέπει νὰ παραμελῆται.

Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες.

Οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ ἁγιαστικόν των ἔργον, ρυθμίζουν τὴν συμπεριφορὰν των ἔναντι τοῦ ποιμνίου χειραγωγού-

ΑΙ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Ἡ διδασκαλία εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον εἶναι δυνατόν νὰ προσλάβῃ διαφόρους μορφὰς ἀναλόγως πρὸς τὴν προσωπικότητα καὶ διδακτικὴν ἰκανότητα τοῦ Κατηχητοῦ καὶ ἀναλόγως πρὸς τὴν πνευματικὴν κατάστασιν καὶ τὴν δεκτικότητα τῶν μαθητῶν καὶ τὸν ἐκάστοτε συγκεκριμένον σκοπὸν τῆς διδασκαλίας.

α') Ὅταν εἶναι δυνατόν, ὁ Κατηχητὴς ἐπιβάλλεται νὰ χριστοποιῇ τὴν διαλογικὴν ἢ ἐρωτηματικὴν «σωκρατικὴν» ἢ «μαιευτικὴν» μορφήν διδασκαλίας, κατὰ τὴν ὁποῖαν δρῶντα πρόσωπα θὰ εἶναι ἐξ ἴσου ὁ Κατηχητὴς καὶ ὁ μαθητὴς. Ἡ μορφή αὕτη τῆς διδασκαλίας ἔχει τὸ πλεονέκτημα, ὅτι προκαλεῖ τὴν αὐτενέργειαν τῶν μαθητῶν. Αἱ ὑπὸ τοῦ Κατηχητοῦ γινόμεναι ἐρωτήσεις θὰ εἶναι εἴτε ἀναπλαστικαὶ καὶ ἐπαναληπτικαί, εἴτε ἐξελεκτικαί, ὁδηγοῦσαι εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν γνώσεων τῶν μαθητῶν.

μενοι, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας. Οἱ Κανόνες οὗτοι εἶναι αἱ θεότευκτοι ἐκεῖναι προϋποθέσεις, βάσει τῶν ὁποίων ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία οἰκοδομεῖ τὸ ἔργον τῆς, ἀφορῶσα εἰς τὸν προσηματισμὸν καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν. Καὶ οἱ Ἐφημέριοι, λοιπόν, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὸν κορμὸν τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας, ὀφείλουσι νὰ ἔχουσι εἰς κάθε βῆμα τῶν ὑπ' ὄψιν τοῦς Κανόνας καί, προσέχοντες κυρίως εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, νὰ ἐμπνέωνται ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ποιμαντικῆς ἀποστολῆς των. Σπουδαίαν ἐξυπηρέτησιν πρὸς τοῦτο προσφέρει ἐν προσφάτως κυκλοφορηθὲν βιβλίον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Παντελεήμονος ὑπὸ τὸν τίτλον: «Κλείς τῶν Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας». Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, κατὰ θέματα, εὗρίσκει ὁ ἀναγνώστης τοῦς σχετικοὺς Κανόνας ἐν περιλήψει, καθὼς καὶ τὰς ἐνδείξεις πρὸς εὗρεσιν τῶν κειμένων ἐκάστου Κανόνου εἰς τὰς ἐντύπους πηγὰς. Ὁρθῶς δὲ ὁ Σεβ. συγγραφεὺς κατακλείει τὸν ὄραϊον τοῦ πρόλογον διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἡ ἀνα χεῖρας Κλείς τῶν Ἱερῶν Κανόνων θὰ βοηθήσῃ πλείστοις κληρικοῦς καὶ λαϊκοῦς πιστοῦς, ἵνα πάντες ποτισθῶμεν ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτῶν καὶ στηριχθῶμεν καὶ ὁδηγηθῶμεν ὑπὸ τῶν ἐνταλμάτων αὐτῆς εἰς τὸν τραχύν, ἀλλὰ σωτηριώδη δρόμον τῆς φιλάτης καὶ ἀκραιφνοῦς Ἁγίας Ὁρθοδοξίας».

Αί ἐρωτήσεις πρέπει νά εἶναι γλωσσικῶς καί λογικῶς ὀρθαί καί νά προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον πάντων τῶν μαθητῶν. Ὁ Κατηχητής δέον ἐπίσης νά ἀγρυπνῇ, ὥστε οὐδέποτε ἡ διαλογικὴ συζήτησις νά ἀπομακρύνῃ ἐκ τοῦ ἀναπτυσσομένου θέματος καί νά ὀδηγῇ εἰς ἄλλα θέματα ἄσχετα πρὸς αὐτό.

Ἡ διαλογικὴ μορφή τῆς διδασκαλίας θά χρησιμοποιηθῆται κυρίως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προσφορᾶς καί ἀναπτύξεως τοῦ θέματος ἢ ἐκάστης ἐπὶ μέρους ἐνότητος αὐτοῦ. Ὁ πεπειραμένος Κατηχητής θά ἠδύνατο νά χρησιμοποίησιν αὐτήν καί εἰς τὰ στάδια τῆς Εἰσαγωγῆς καί τῆς Πρακτικῆς ἐφαρμογῆς.

β') Σπουδαιοτάτη ἔπειτα διὰ τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν εἶναι ἡ μονολογικὴ ἢ ἀκροαματικὴ μορφή διδασκαλίας, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ δρῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν πρόσωπον εἶναι ὁ Κατηχητής, ὅστις ὀμιλεῖ συνεχῶς, μὴ γινομένης διαλογικῆς συζήτησεως. Ἡ μορφή αὕτη διδασκαλίας εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὰς διηγήσεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει νά εἶναι συνεχεῖς καί συναρπαστικαί, ὡς καί κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κατηχητοῦ συστηματοποίησιν τῶν ἀληθειῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὠδηγήθησαν οἱ μαθηταὶ διὰ τῆς συζήτησεως. Ἐπίσης ἡ μονολογικὴ μορφή εἶναι ἀναγκαιοτάτη εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Κατηχητής διὰ συνεχοῦς παραστατικοῦ καὶ ἐναργοῦς λόγου θέλει νά δημιουργήσῃ ἐσωτερικὴν περισυλλογὴν καί νά ἐγχαράξῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν ὀρισμένας ἀληθείας ἢ νά μεταδώσῃ συνθήματα ἢ νά διεγείρῃ τὸ συναίσθημα καί αἰχμαλωτίσῃ τὴν καρδίαν καί τὴν βούλησιν αὐτῶν εἰς ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ.

γ') Ὅταν τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἐξελιχθῆ εἰς Ἐνοριακὸν Κέντρον Νεότητος καί δὲν περιορίζηται εἰς τὴν ὠριαίαν καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίαν, θά εἶναι εὐχρῆς ἔργον, ἵνα ὁ Κατηχητής,—ὅταν δύναται νά κρατῇ τὰ ἡνία τῆς ὅλης ἐργασίας—εἰς τὸ ἀπολογητικὸν ἢ ἱστορικὸν ἢ κοινωνιολογικὸν μέρος τῶν μαθημάτων νά χρησιμοποιῇ καί τὰς μεθοδικὰς καινοτομίας τοῦ λεγομένου «Σχολείου Ἐργασίας», παρορμῶν καί καθοδηγῶν τοὺς μαθητὰς νά ἀνατρέχουν εἰς τὰς πηγὰς καί τὰ βοηθήματα, ἀναθέτων εἰς μίαν ὁμάδα ἐξ αὐτῶν νά παρουσιάσουν τὸ νέον μάθημα καί παρακολουθῶν καί διορθῶν τὴν ἐργασίαν αὐτῶν.

δ') Εἰς σπανιωτάτας περιπτώσεις — μόνον χάριν ποικιλίας καί πρὸς πρόκλησιν ζωηροτέρου ἐνδιαφέροντος—θά ἦτο ἀξιοσύστατος καί ἡ ἐν τῷ Ἐνοριακῷ Κέντρῳ Νεότητος χρῆσις τῆς με-

ΕΩΘΙΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

«Τὸ πρῶτ' εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου,
τὸ πρῶτ' παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψει με».

(Ψαλμ Ε' 4).

1. Ἀνάγκη ἀπὸ Θεοῦ ἄρχεσθαι.

Μετὰ τὸν κάματον καὶ τὴν «κακίαν» τῆς ἡμέρας ἔρχεται ἡ ἀνάπαυσις τῆς νυκτός. Τὰ καταπεπονημένα μέλη τοῦ σώματός μας εὗρον ἀνακούφισιν ἐπὶ τῆς κλίνης. Τὸ πνεῦμά μας ἠρέμησε καὶ ἡ χαραυγὴ τῆς ἐπιούσης μᾶς ἤγειρε μὲ νέας δυνάμεις. Ποῦ θὰ τὰς ἀναλώσωμεν; Περὶ τὰ βιοτικά; Πέραν τῶν προσπαθειῶν μας διὰ τὴν ἐπιβίωσιν ἡμῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν μας, δὲν ὑπάρχει ἄλλος σκοπός, ὁ ὁποῖος νὰ ἔχῃ μείζονα ἀξίαν τοῦ ἄρτου; Ἄλλὰ καὶ εἰς τὴν ταπεινὴν αὐτὴν προσπάθειαν, τὴν ἐστερημένην παντὸς ἰδανικοῦ καὶ πνευματικοῦ περιεχομένου, θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν, ἂν, μόλις ἀνοίξωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς μας καὶ ἀντικρύσωμεν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, δὲν τύχωμεν τῆς συμπαραστάσεως τοῦ Θεοῦ;

Ἄλλὰ τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ἐλαχίστους ἀνθρώπους ἀπασχολοῦν. Οἱ περισσότεροι, ὡσὰν ὑπνωτισμένοι, ἀκολουθοῦν ἐπὶ τὰ ἔχνη τῆς χθὲς καὶ τὸ συντελεσθὲν χθὲς κακὸν γίνεται σήμερον χει-

θόδου τοῦ ἐν τοῖς ἀγγλοσαξωνικοῖς σχολείοις χρησιμοποιοῦμένου debate (ντιμπέτ), κατὰ τὴν ὁποίαν μία ὁμὰς μαθητῶν θὰ παρουσίαζε τὰς ἀντιχριστιανικὰς ἀπόψεις ἐπὶ ἑνὸς θέματος, ἢ ἄλλη θὰ ἀντέκρουεν αὐτάς, τοῦ Κατηχητοῦ παίζοντος εἰς τὸ τέλος τὸν ρόλον τῆς «έλλανοδίκου ἐπιτροπῆς».

Οἶκοθεν νοεῖται, ὅτι πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν δύο τελευταίων μορφῶν διδασκαλίας, τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, ὡς Ἐνοριακὸν Κέντρον Νεότητος πρέπει ἀπαραιτήτως, νὰ ἔχῃ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ μίαν ἐνοριακὴν ἢ ἄλλην δανειστικὴν βιβλιοθήκην μὲ ποικιλίαν βιβλίων. Ἐπίσης πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν μορφῶν αὐτῶν διδασκαλίας, ὡς καὶ τῶν δύο πρώτων, ἀπαραίτητος εἶναι ἡ παρουσία Κατηχητῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι ὀλοκληρωμένοι χριστιανικαὶ προσωπικότητες, θὰ ἔχουν διδακτικὴν ἰκανότητα, εὐστροφίαν πνεύματος καὶ ἀρτίαν μόρφωσιν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ρότερον. Κινοῦνται ὡς μηδὲν ἐλπίζοντες καὶ πολὺ συχνὰ ἀκούεται ἀπὸ τὰ στόματα πολλῶν μὲ βαθὺν ἀναστεναγμὸν ἢ πλήρης ἀπογοητεύσεως φράσις· «Βαρέθηκα τὴν ζωὴν μου». Καὶ εἶναι πολὺ φυσικὸν νὰ μὴ εὐρίσκουν κανὲν θέλγητρον εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν, διότι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, διὰ συνεχοῦς ροπῆς πρὸς τὰ ἔργα τοῦ σκούτου, τὴν κατηντήσαμεν ἀνιαράν, ἀφοῦ τῆς ἀφηρέσαμεν πᾶν ὅ,τι χαρακτηρίζει τὰ ἔργα τοῦ φωτός, τῆς ἐλπίδος, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης. Βλέπουν τὴν ζωὴν ὡς ἔρημον ἀύχμηράν. Τίποτε δὲν τοὺς εὐχαριστεῖ. Ὁ ὄρθρος τοὺς εὐρίσκει κατηφεῖς, μεμψιμοίρους, ἐτοίμους νὰ δημιουργήσουν ἔριδας καὶ προστριβάς.

Πόσον ὅμως διαφοροτικὰ θὰ ἦσθάνομεθα, μὲ πόσῃν ψυχραμίαν καὶ μὲ πόσῃν αἰσιοδοξίαν θ' ἀντιμετωπίζομεν τὴν τοῦ βίου μέριμναν, ἂν ὁ ὄρθρος μᾶς εὐρίσκειν, ὄχι ραθυμοῦντας καὶ πονηρῶς διαλογιζομένους ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀλλὰ γονατιστοὺς ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, προσευχομένους καὶ προσομιλοῦντας μὲ Ἐκεῖνον; Διότι μόνον πλησίον τοῦ Θεανθρώπου θὰ εὐρωμεν τὸ φάρμακον τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς ἐφιαλτικὰς σκέψεις, τὰς σκοτεινὰς προθέσεις καὶ τοὺς φόβους. Ἐκεῖνος, ἐὰν τὸ ζητήσωμεν μὲ καρδίαν νήφουσαν καὶ πνεῦμα συντετριμμένον, θὰ μᾶς δώσῃ δύναμιν, θάρρος, ὑγίαν, χαράν, αἰσιοδοξίαν. Ἄς εἴμεθα ἁμαρτωλοί. Αὐτὸς θὰ μᾶς συγχωρήσῃ. Ἄς εἴμεθα ἀσθενεῖς. Ἐκεῖνος θὰ μᾶς ἐνισχύσῃ. Ἄς εἴμεθα πτωχοὶ καὶ ἄς στεροῦμεθα τῶν πάντων. Αὐτὸς θὰ μᾶς πλουτίσῃ, διότι «πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενοὺς» (Λουκ. α' 53). Διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς πτωχοὺς καὶ συντετριμμένους ἀπεστάλη· «Εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεςιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν» (Ἡσ. ΕΑ' 1).

Διὰ τοῦτο ὅλοι οἱ θεόφρονες ἄνθρωποι, ὅσοι ἔχουν συνειδήσιν τῆς στενῆς ἐξαρτήσεώς των ἀπὸ τὸν θεῖον Δημιουργὸν καὶ πιστεύουν εἰς τὴν ἀγάπην Του καὶ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὸ μέγα καὶ ἀνεκλάλητον ἔλεός Του, πρὸς Αὐτὸν προσβλέπουν μόλις ἐγερθοῦν ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ εἰς Αὐτὸν πᾶσαν ἐλπίδα ἀποθέτουν, βέβαιοι ὅτι θὰ «πλατύνῃ αὐτοὺς ἐν θλίψει», θὰ δώσῃ «εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν», «θὰ ἐπιστρέψῃ τὴν καρδίαν μας ἀπὸ παντὸς πονηροῦ» καὶ θὰ μᾶς «ὀδηγήσῃ εἰς τρίβους δικαιοσύνης». Ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ οὐδέποτε λησμονεῖ νὰ προσφέρῃ τὰς ἐωθινὰς θυσίας πρὸς τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον μὲ ἀνυπόκριτον ταπεινώσιν ὀνομάζει «ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ Θεός μου». Ἡ θεοφιλὴς ψυχὴ του «ὀρθρίζει» συντετριμμένη εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἀναφωνεῖ· «Ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου, πρὸς σὲ ὀρθρίζω· ἐδίψησέ σε ἡ ψυχὴ μου, ποσαπλῶς ἡ σὰρξ μου ἐν γῆ ἐρήμφω καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνδρῳ» (Ψαλμ. ΕΒ' 2).

2. Τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῆς ὀρθρινῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Μόνον ὅσοι ἐπίστευσαν βαθύτατα, ἐγνώρισαν τὴν τεραστίαν δύναμιν τῆς προσευχῆς. Οἱ διψυχοὶ καὶ οἱ ἀσθενοῦντες τῇ πίστει δὲν ἐδοκίμασαν ὅποιαν κολοσσιαίαν σημασίαν διὰ τὸν ἄνθρωπον ἔχει ἢ μετὰ πίστεως δέησις. Περὶ τούτου μᾶς βεβαιοῖ ὁ Ἄδελφός τοῦ Θεοῦ: «Εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολλὴ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη» (Ἰακ. ε' 16). Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν προσευχὴν, προτάσσουσα ταύτην πάσης ἱεροτελεστίας. Ὁ Κύριος προσεύχεται διαρκῶς πρὸς τὸν Πατέρα Αὐτοῦ. Τὸ ὄρος Ἐλαιῶν εἶναι ὁ τόπος προσευχῆς τοῦ Θεοανθρώπου. Ἐκεῖ πρὸ τοῦ παθεῖν πορεύεται («κατὰ τὸ ἔθος») καὶ ἀφοῦ ἐντέλλεται εἰς τοὺς μαθητάς Του ὅπως προσεύχωνται ὥστε «μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν», καὶ «αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσήυχετο» (Λουκ. κβ' 39-41).

Ἄλλ' ἐναυθὰ εἰδικώτερον ὁ λόγος περὶ τῆς ἑωθινῆς προσευχῆς. Ὁ ὄρθρος εἶναι ἡ πλέον ἐνδεδειγμένη ὥρα διὰ τὴν πρὸς τὰ ἄνω ἐνατένισιν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πνεῦμα εἶναι καθαρώτερον καὶ ἡρεμώτερον, εὐρίσκει δὲ εὐκολώτερον τὴν ὁδὸν τὴν ὀδηγοῦσαν πρὸς τὰ ὑπέργεια. Ἡ ὅλη δηλαδὴ ψυχοπνευματικὴ κατάστασις μας εὐνοεῖ τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ψαλμῶδης, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ προσευχὴ εἶναι ἀναγκαιοτέρα καὶ αὐτῆς τῆς τροφῆς, μὲ ἰδιαιτέραν ἔμφασιν καὶ θρησκευτικὴν ἔξαρσιν συγκινοῦσαν, ἀπευθύνεται ἐκάστην πρωΐαν πρὸς τὸν Θεόν, πρὶν ἢ ἐπιχειρήσῃ τι ἄλλο: «Τὸ πρωῒ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου, τὸ πρωῒ παραστήσωμαί σοι καὶ ἐπόψει με» (Ψαλμ. Ε' 4).

Ἡ ἔλευσις τῆς ἡμέρας πρέπει νὰ εὐρίσκῃ πάντα ἄνθρωπον γονυπετῆ πρὸ τοῦ Θεοῦ. Ἡμαρτήσαμεν χθὲς καὶ κατεκλίθημεν μετὰ τὴν συνείδησιν βεβαρημένην. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς ἐκάμαμεν ἓνα ἀπολογισμόν τῶν πεπραγμένων μας καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ εἴμεθα ἱκανοποιημένοι ἐκ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον πολλὰ ζητήματα ἀντιμετωπίσαμεν. Ἴσως ἐχρησιμοποίησαμεν ψευδῆ ἐπιχειρήματα διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν μεγαλύτερα κέρδη εἰς τὴν ἐργασίαν μας. Ἴσως μετῆλθομεν ποταπὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ἐστοίχισαν εἰς ἄλλους ὑλικὰς καὶ ἠθικὰς ζημίας ἀνεπανορθώτους. Ἴσως νὰ ἠχμαλώτισαν τὴν σκέψιν καὶ τὴν καρδίαν μας πονηροὶ λογισμοὶ καὶ ἀκάθαρτοι ἐπιθυμίαι καὶ μᾶς ὠδήγησαν μέχρι τῆς ἀμαρτίας. Πάντα ταῦτα ἐπὶ τῆς κλίνης μας θὰ πρέπει νὰ ὑποστοῦν μίαν βάσανον, ἐκ τῆς ὁποίας ν' ἀποκομίσωμεν συμπεράσματα περὶ τοῦ ὀρθοῦ τρόπου τοῦ ζῆν. Ν' ἀποκομίσωμεν πρὸ παντὸς τὴν συναίσθησιν τῆς πλάνης, τῆς

ἐνοχῆς καὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐξιλασμοῦ. Καὶ ἐκεῖ, ὅπως εἴμεθα ἐξηπλωμένοι, νὰ ἀνορθώσωμεν τὴν ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις περιπεσοῦσαν ψυχὴν μας καὶ ἀφοῦ ὀλόκληρον τὴν νύκτα κλαύσωμεν πικρῶς διὰ τὰ παραπτώματά μας, τὰ ἐκούσια καὶ ἀκούσια, καὶ καθάρισωμεν αὐτὴν διὰ τῶν δακρῶν τῆς μετανοίας, νὰ ζητήσωμεν ὅπως ὁ Ὑψιστος δώσῃ γαλήνην εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα καὶ μᾶς προστατεύσῃ ἀπὸ παντὸς νυκτερινοῦ περισπασμοῦ, Τὴν δὲ πρωΐαν, ὅταν τὸ σκότος θὰ ἔχῃ ἀπέλθῃ καὶ θὰ τὸ διαδεχθῆ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, νὰ ἐγερθῶμεν καί, ὑψώνοντες τὰς χεῖράς μας νὰ ζητήσωμεν καὶ πάλιν τὴν συγγνώμην τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ τὴν κοινωνίαν Πνεύματος Ἁγίου, τὸ ὅποῖον νὰ μᾶς χειραγωγῆ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας εἰς τὸν τόπον τῆς ἐργασίας μας, εἰς τὰ ταξίδια μας, εἰς πᾶν βῆμά μας, ὥστε νὰ γίνωμεν πραγματικὰ τέκνα τοῦ φωτός.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἐνώπιον τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος εἶναι μηδέν. Ἐξ Ἐκείνου ἀντλοῦμεν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸ πᾶν εἰς Αὐτὸν καὶ μόνον τὸ ὀφείλομεν. Μᾶς ὕψωσε, χάρις εἰς τὴν μεγάλην συγκατάβασίν Του, μέχρι τοῦ θρόνου Του καὶ μᾶς κατέστησε, διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσεως, μετόχους τῆς αἰωνίου βασιλείας Του. Κατὰ τί διαφέρομεν ἀπὸ τὰ κτήνη καὶ τὰ ἄλογα ἐν γένει δημιουργήματα, ὑπεράνω τῶν ὁποίων μᾶς ἔταξεν ὁ Δημιουργός, ἂν λησμονῶμεν τὰς τόσας εὐεργεσίας Του; Δὲν ἐνεφύσησεν ἐν ἡμῖν «ψυχὴν ζώσαν»; Δὲν μᾶς συνεχώρησε διὰ τὸ θανάσιμον παράπτωμα; Δὲν ἐθυσίασε τὸν μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἵνα ἄρῃ τὰς ἀμαρτίας μας καὶ καταστήσῃ ἡμᾶς «καινὴν κτίσιν»; Δὲν εἶναι ὁ χορηγὸς παντὸς ἀγαθοῦ; Ποῖον ἄλλον ὀφείλομεν νὰ σκεπτώμεθα, εἰς ποῖον φωτεινότερον καὶ πλέον ἐλπιδοφόρον Ἥλιον πρέπει νὰ εἶναι ἐστραμμένος ὁ λογισμὸς μας, μόλις ἀνοίξωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας, εἰ μὴ εἰς τὸν Θεόν;

3. Ἡ προσευχὴ ὁδηγεῖ εἰς ὁδοὺς ζωῆς αἰωνίου.

Ἄλλὰ τί πράττομεν; Ἀντὶ τοῦ μάννα ποτίζομεν τὸν Σωτῆρα μὲ χολήν, εὐθὺς ὡς τὸ λυκαυγὲς τῆς ἡμέρας σκορπίσῃ τὸ σκότος τῆς νυκτός. Ἡ μόνη μας σκέψις μόλις ἐγκαταλείψωμεν τὴν κλίνην μας εἶναι «τί θὰ φάγωμεν καὶ τί θὰ πῖωμεν καὶ τί θὰ ἐνδυθῶμεν». Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐξέλιξις τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ ἔχει πολλαπλασιάσει τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς καὶ κατὰ συνέπειαν ἠὔξησε τὰ προβλήματα καὶ τὰς ἀνάγκας μας, δὲν μᾶς μένει καιρὸς νὰ σκεφθῶμεν ὅτι, κάπου εἰς μίαν γωνίαν κάθε χριστιανικῆς οἰκίας, ὑπάρχουν ὀλίγα εἰκονίσματα καὶ ἴσως καὶ ἓνα καντηλάκι, τὸ ὅποῖον ἢ πιστὴ χριστιανὴ οἰκοκυρὰ φροντίζει νὰ τὸ κρατῆ ἀνημμένον. Εἴμεθα βιαστικοὶ καὶ πολυάσχολοι. Ἐχομεν ἐν τούτοις ἀρκετὸν διαθέσιμον χρόνον

νά ρεμβάσωμεν εἰς τὸν ἐξώστην τῆς οἰκίας μας, ἢ νά πῖωμεν τὸν πρῶϊνὸν καφέ εἰς τὸ κῆπον μας, ἀναγινώσκοντες τὴν ἐφημερίδα. Ἐκεῖ μέσα θὰ εὕρωμεν ἐνδιαφέροντα θέματα, ἐνῶ εἰς τὰ εἰκονίσματα, τὰ λησμονημένα εἰκονίσματα, τί ἡμπορεῖ νά διαβάσῃ κανεὶς;

Καὶ ὁμως πολλὰ καὶ σπουδαῖα καὶ ψυχοφελῆ καὶ σωτήρια θὰ διαβάσωμεν εἰς τὰ μάτια τοῦ Θεοανθρώπου, ὁ ὁποῖος φέρει τὸν ἀκάνθινον στέφανον. Πολλὰ θὰ μᾶς εἴπῃ τὸ παρθενικὸν βλέμμα τῆς Θεομήτορος. Δύναμιν καὶ παραμυθίαν οὐχὶ τὴν τυχοῦσαν θὰ μᾶς προσφέρῃ ἢ πρῶϊνῇ μετὰ τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως προσομιλία. Ἡ δὲ ἀνομολόγησις τῆς ἀμαρτωλότητός μας καὶ ἡ ὀρθρινὴ δέησις πρὸς τὸν Ὑψιστον θὰ μᾶς ἐπιχύσῃ εἰς τὴν ψυχὴν ἰλαρὸν φωτισμὸν καὶ θὰ συναισθανθῶμεν ὅτι «ἀνθρωποὶ ἐσμεν», θνητοὶ καὶ φαρτοὶ, πάροικοι καὶ παρεπίδημοι. Θὰ ἀναπτέρωσῃ τὰς ἐλπίδας μας καὶ τὴν πεποίθησίν μας ὅτι ὁ Θεός, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ δυστυχοῦντες καὶ δυσπραγοῦντες προσβλέπομεν καὶ ἐξ οὗ «πᾶσαν δόσιν ἀγαθὴν καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον» ἐλάβομεν, θὰ εὐρίσκηται πάντοτε ἐκ δεξιῶν μας. Βοηθὸς καὶ ἀντιλήπτωρ καὶ ἀκατανίκητος σύμμαχος. Ἰδοὺ ποίαν ψυχικὴν εὐφορίαν γεννᾷ ἡ εἰς Θεὸν πίστις καὶ ἡ ἀδιάλειπτος προσευχὴ· «Προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ Διὰ τοῦτο ἠυφράνθη ἡ καρδιά μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν» (Ψαλμ. ΙΕ' 8-10). Ἡ ἐωθινὴ δέησις εἶναι τὸ ἔλαιον μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἐνισχύσωμεν τὸν φωτισμὸν τῆς ψυχῆς μας, ἡ ὁποία, ὅταν παραμείνῃ χωρὶς προσευχῆς, θὰ περιπέσῃ εἰς τὸ σκότος. Καὶ εἰς τὸ σκότος οὐδέποτε εὐδοκιμοῦν δένδρα ὠραῖα καὶ καρποφόρα. Χρειαζόνται ἥλιον. Ἡλιος δὲ ζωογόνος καὶ λαμπρὸς εἶναι ἡ ἐωθινὴ προσευχὴ.

Πόσοι καὶ πόσοι δὲν εὐρίσκονται μακρὰν αὐτοῦ τοῦ Ἡλίου! Ἡ προσευχὴ γενικῶς, ἀκόμη καὶ εἰς πλείστους πιστοὺς, ἀπώλεσε τὴν πρωταρχικὴν σημασίαν τῆς καὶ μόνον εἰς ἐξαιρετικῶς δυσκόλους περιστάσεις ἐνθυμούμεθα ὅτι ἐκ τῶν δυσχερειῶν δύναται νά μᾶς ἐξαγάγῃ μόνον εἷς, ὁ Θεός. Καὶ τότε προσευχόμεθα καὶ ἐκλιπαροῦμεν καὶ κάμνομεν «τάματα», ὡς νά ἔχῃ ἀνάγκην ὁ Θεός ὑλικῶν θυσιῶν. Πολλοί, ἐξηγοῦντες τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἀποδίδουν τὴν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς νεωτεριστικὰς ιδέας, εἰς τὴν πρόοδον τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν συνεπειὰς ἐπὶ τε τοῦ ὑλικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ πεδίου τοῦ ἀνθρώπου, ὡς καὶ εἰς ἄλλα γεγονότα. Ἄλλ' ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι ταῦτα δὲν εἶναι τὰ αἷτια ἀλλὰ τὰ αἰτιατά. Διότι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ Θεοῦ ὀδηγεῖ εἰς ἐξωφρενικὰς

Ἑνοριακά

**ΤΑ ΕΝΟΡΙΑΚΑ — ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ
ΤΟΥ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**

14. Ἐκκλησις πρὸς τὰ μέλη τοῦ σώματος
τῆς ἐνορίας.

Με βάσιν τὰς ἀνωτέρω θεολογικὰς προϋποθέσεις καὶ τὴν πε-
ποιθήσιν, ὅτι ἡ ἐνορία διαθέτει πολλὰς δυνάμεις καὶ δυνατότητας,
αἱ ὁποῖαι ὅμως μένουσι ἀχρησιμοποίητοι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, διότι
τίθενται εἰς τὸ περιθώριον, ἤρχισε συστηματικὴ ἐργασία πρὸς
ἐξεύρεσιν στελεχῶν καὶ πρὸς δημιουργίαν τῶν ἀπαραιτήτων προϋ-
ποθέσεων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου.

Κατεβλήθη κατ' ἀρχὰς προσπάθεια ἀπὸ μέρους τοῦ Ἰπευθύ-
νου τῆς Νεότητος, ὅπως ἔλθῃ εἰς προσωπικὴν ἐπαφὴν μετὰ πολ-
λῶν παραγόντων καὶ προσώπων τοῦ Προαστείου, τὰ ὁποῖα διε-

ιδέας, εἰς δημιουργίαν μηχανικοῦ καὶ οὐχὶ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ,
εἰς πολέμους κ.λ.π. Καὶ ἐκεῖ, εἰς αὐτὸ τὸ κατάντημα, μᾶς ἔφερον
ἡ ἄρνησις τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο τὸ ἐσθινὸν ἐγερτήριόν μας δὲν εἶναι
ἐγερτήριον ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀλλὰ μόνον σώματος, τὸ ὁποῖον
ἀπογεγυμνωμένον παντὸς πνευματικοῦ χαλινοῦ, συνεχίζει τὴν πρὸς
τὰ ὑλικά καὶ τὰ φθαρτὰ πορείαν τῆς χθές. Διότι, ὡς ἄφρονες, εἴπο-
μεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν· «Οὐκ ἔστι Θεός». (Ψαλμ. ΙΓ' 1).

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὑπάρχει. Τὴν δόξαν του διηγοῦνται οἱ οὐρανοί,
τὸ δὲ στερέωμα ἀναγγέλλει τὴν ποίησιν τῶν χειρῶν του. Καὶ καλεῖ
πάντα τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα εἰς τὴν ποιμήνην του. «Ὅσοι ἐπιθυ-
μοῦμεν νὰ γνωρίσωμεν ὁδοὺς ζωῆς καὶ νὰ γίνωμεν κληρονόμοι τῆς
αἰωνίου βασιλείας, ἅς μὴ παύωμεν προσευχόμενοι, ἐπαναλαμβάνον-
τες τὴν εὐχὴν τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας· «Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει
τὸ πνεῦμα ἡμῶν πρὸς σέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, διότι φῶς τὰ προστάγματά
σου. Δίδαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τὴν δικαιοσύνην σου, τὰς ἐντολάς σου,
καὶ τὰ δικαιώματά σου. Φώτισον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν διανοιῶν
ἡμῶν, μήποτε ὑπνώσωμεν ἐν ἁμαρτίαις εἰς θάνατον... Κατεύθυνον
τὰ διαβήματα ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης· δὸς ἡμῖν ἰδεῖν τὸν ὄρθρον καὶ
τὴν ἡμέραν ἐν ἀγαλλιάσει, ἵνα σοὶ τὰς ἐσθινὰς ἀναπέμπωμεν εὐχὰς»

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

κρίνονται διὰ τὸ ἐνδιαφέρον των διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ τόπου καὶ διὰ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔργον Αὐτῆς. Ταῦτοχρόνως, δι' εἰδικῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς πρὸς ὅλους τοὺς ἐνορίτας, προσεκλήθησαν ἅπασαι αἱ χαρισματικαὶ δυνάμεις τοῦ σώματος τῆς ἐνορίας, ἵνα καταλάβουν τὰς θέσεις των μεταξύ τῶν ἐνοριακῶν στελεχῶν.

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ἀνεφέρετο μεταξύ ἄλλων, ὅτι «κατόπιν τῆς ἀπὸ 1/10/69 ἐντολῆς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀνετέθη εἰς ἐμὲ ἡ ὑπευθυνότης τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς περιφερείας μας.

Πρὸς συστηματικωτέραν ἐξυπηρέτησιν τῆς νεότητος καθίσταται ἀπαραίτητος ἡ ἐπιστράτευσις ὄλων τῶν πνευματικῶν παραγόντων, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τὰς χαρισματικὰς δυνάμεις ἐντὸς τοῦ σώματος τῆς ἐνορίας μας. Τοῦτο ἰσχύει βεβαίως πολὺ περισσότερον διὰ τὰ μέλη ἐκεῖνα τοῦ σώματος τῆς ἐνορίας μας, τὰ ὁποῖα, ἐξ ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος καὶ ζήλου κινούμενα, συνέστησαν καὶ διάφορους συλλόγους καὶ κύκλους πνευματικούς καὶ δροῦν ἐντὸς τοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἰδιαιτέρως παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Διευθνταὶ καὶ τὸ ἐκπαιδευτικὸν προσωπικὸν τῶν Σχολείων τῆς περιφερείας μας, ὅπως ἀνακοινώσουν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητριάς τῆς ἐνορίας μας τὴν ὡς ἄνω ἡμέραν καὶ ὥραν ἐνάρξεως τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ παρακινήσουν αὐτούς, ὅπως λάβουν μέρος εἰς τὴν ἐναρκτήριον τελετὴν καὶ ἐγγραφοῦν εἰς τὸ ἀνάλογον πρὸς τὴν τάξιν αὐτῶν κατηχητικὸν τμήμα. Ἀπαντας τοὺς ἐκπαιδευτικούς τῆς περιφερείας μας θεωροῦμεν πολυτίμους συνεργάτας εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν τῆς καθοδηγήσεως καὶ συμπαραστάσεως τῆς νεότητος.

Ἰδικὸν μας ἰδιαιτέρον μέλημα εἶναι νὰ δημιουργήσωμεν τὰς προϋποθέσεις, ὥστε τὰ νεαρὰ μέλη τῆς ἐνορίας μας νὰ καταστοῦν συνειδητὰ καὶ ζωντανὰ μέλη αὐτῆς, δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦτο ὅμως προϋποθέτει μίαν ποιμαντικὴν ἐργασίαν, βασιζομένην ἐπὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἐνορία ἀποτελεῖ ὑπὸ τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν.

Ὅθεν, προκειμένου νὰ ἀναπτύξωμεν σὺν τῷ χρόνῳ μίαν ποιμαντικὴν ἐργασίαν, ἤχθημεν εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς ἐνορίας μας κληθοῦν νὰ φοιτήσουν οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν ἐνορίαν αὐτὴν. Ἐπίσης καταβάλλεται ἐντατικὴ προσπάθεια χρησιμοποίησεως ὄλων τῶν χαρισματικῶν δυνάμεων τῆς ἐνορίας μας, οὕτως ὥστε

τὰ στελέχη τῶν Κατηχητικῶν μας Σχολείων νὰ προέρχωνται ἐξ αὐτῆς.

Ἐχομεν συναίσθησιν τῶν ποικίλων δυσκολιῶν τὰς ὁποίας θὰ συναντήσωμεν. Εἴμεθα ὅμως βέβαιοι, ὅτι μὲ τὴν πολύτιμον συμπαράστασιν ὅλων τῶν συνειδητῶν μελῶν καὶ τῶν χαρισματικῶν δυνάμεων τῆς ἐνορίας μας θὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

15. Αἱ δυνατότητες τῶν Χριστιανικῶν Ὁργανώσεων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων ἐπαφῶν καὶ τῆς ἐκκλήσεως πρὸς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ μέλη τοῦ σώματος τῆς ἐνορίας εἶχον ἰδιαιτέρας προσωπικὰς ἐπαφὰς μετὰ τῶν τοπικῶν παραγόντων τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων «ἡ Ζωὴ» καὶ τῆς Ὁργανώσεως «Γονέων Ἐνωσις ἢ Χριστιανικὴ Ἀγωγή» (ΓΕΧΑ). Τοῦτο ἐκρίθη ἀναγκαῖον διὰ τρεῖς κυρίως λόγους: α) Ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθῆ ἢ ἐν γένει πείρα τῶν πνευματικῶν αὐτῶν παραγόντων τῆς Πατρίδος μας, ἢ ὁποία ἀπεκτήθη ἐκ συστηματικῆς ἐργασίας δεκαετηρίδων εἰς τὸν τομέα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. β) Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ ἐπιτελέσω ἔπρεπε νὰ συνδέεται κατὰ ἓνα τρόπον μὲ τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀμέσου παρελθόντος, ἢ ὁποία συνετελέσθη εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐνορίας ὑπὸ τῶν δύο αὐτῶν ὀργανώσεων. γ) Πολλὰ ἐκ τῶν μελῶν τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν ἦ καὶ πολλοὶ ἐκ τοῦ εὐρύτερου κύκλου τῶν συνεργατῶν των εἶναι μέλη τῆς ἐνορίας μας.

Ἀπὸ μέρους τῶν ὀργανώσεων ἐζητήθη συμπαράστασις εἰς δύο κυρίως τομεῖς: α) Εἰς τὴν ἐξεύρεσιν καταλλήλων στελεχῶν καὶ β) εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν καταλλήλων χώρων στεγάσεως τῶν νεανικῶν τμημάτων τῆς ἐνορίας.

Εἰς τὰς ἐπαφὰς αὐτὰς ἐλήφθησαν ὡς βάσις αἱ ἀκόλουθοι ἀρχαί:

α) Τὰ μέλη μιᾶς χριστιανικῆς ὀργανώσεως, ἐφ' ὅσον ἀποτελοῦν συνειδητὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι συνειδητὰ καὶ κατὰ κύριον λόγον μέλη τῆς ἐνορίας εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν.

β) Αἱ αἴθουσαι καὶ τὰ κτίρια τῶν χριστιανικῶν ὀργανώσεων, ἐφ' ὅσον εὐρίσκονται ἐντὸς τῶν ὁρίων μιᾶς ἐνορίας, καὶ ἀποβλέπουν κυρίως εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῆς περιοχῆς, δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ ἀπὸ τὴν ἐνορίαν διὰ σκοποῦς παρεμφερεῖς πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις ἐκάστης ὀργανώσεως. Τοῦτο δὲν σημαίνει βεβαίως καὶ ἀνάμειξιν τῆς ἐνορίας εἰς τὰς

έσωτερικάς ύποθέσεις τῆς ὀργανώσεως. Ἡ χρησιμοποίησις τῶν αἰθουσῶν αὐτῶν ἀπὸ μέρους τῆς ἐνορίας καθίσταται περισσότερον ἀναγκαία, δεδομένου ὅτι ἡ ἐνορία, καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἢ ἰδική μας ἐνορία, δὲν διαθέτει ἰδικὰ τῆς οἰκήματα.

Ἄλλὰ ἡ χρησιμοποίησις τῶν χώρων αὐτῶν ἀπὸ τὴν ἐνορίαν ἐνέχει καὶ μίαν ἄλλην σημασίαν, περισσότερον οὐσιαστικὴν. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ διευκολύνεται καὶ ἡ ὀργάνωσις εἰς τὴν προσπάθειάν τῆς νὰ συνδέσῃ τὰ μέλη τῆς μετὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν συγκριμένην αὐτῆς μορφήν τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως, δηλαδὴ τῆς ἐνορίας.

Σκοπὸς μας δὲν πρέπει νὰ εἶναι νὰ μεταφέρωμεν τὰ πάντα εἰς τὸν Ναόν. Ἐπιδιώξις μας πρέπει νὰ εἶναι νὰ μεταφέρωμεν τὸ πνεῦμα τοῦ Ναοῦ, δηλαδὴ τῆς λατρευτικῆς συνάξεως, εἰς ὅλας τὰς αἰθούσας τῆς ἐνορίας μας, εἰς ὀλόκληρον τὸν ἐνοριακὸν χῶρον.

16. Αἱ δυνάτοτητες τῆς «ΓΕΧΑ» Ἀγίας Παρασκευῆς.

Μετὰ τὰς ἀνωτέρω ἀρχὰς ἐπραγματοποιήθησαν συζητήσεις μετὰ τῶν τοπικῶν καὶ ἄλλων παραγόντων τῆς «ΓΕΧΑ». Ἐνταῦθα παραθέτω ἀπόσπασμα ἐκ μιᾶς ἐπιστολῆς πρὸς τὸ τοπικὸν παράρτημα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

«...ἐπίλεκτα μέλη τῆς ὑμετέρας ὀργανώσεως, τὰ ὁποῖα ταυτοχρόνως εἶναι καὶ ἐκλεκτὰ μέλη τῆς ἐνορίας μας, προσέφερον κατὰ τὸ παρελθὸν πολυτίμους καὶ ἀνυπολόγιστους ὑπηρεσίας εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς περιφερείας μας. Τὸ ἔργον τοῦτο καλοῦμαι νὰ συνεχίσω κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, βοηθούμενος ὑφ' ὄλων τῶν χαρισματικῶν δυνάμεων τῆς ἐνορίας μας, εἰς τὰς ὁποίας συγκαταλέγονται καὶ μέλη τῆς ὑμετέρας ὀργανώσεως. Εἶναι δὲ τὸ ἔργον τοῦτο τόσον σοβαρόν, ἀλλὰ καὶ τόσον εὐρύ, ὥστε θὰ καταστῇ ἀπαραίτητος ἡ χρησιμοποίησις ὄλων τῶν δυνάμεων καὶ δυνατοτήτων, τὰς ὁποίας προσφέρει ἡ περιφέρειά μας.

Ὅθεν παρακαλῶ, ὅπως βοηθήσετε τὸ ἔργον τοῦτο γενικώτερον, ἀλλὰ καὶ εἰδικώτερον διὰ τῶν ἐξῆς τρόπων:

α) Ὅπως ἐπιτρέψῃτε τὴν λειτουργίαν δύο κατηχητικῶν τμημάτων εἰς τὴν αἶθουσαν τῆς ὀργανώσεώς σας κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς Κυριακῆς. Ἐνταῦθα ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς, ὅτι πρὸς συντονισμόν τῆς ὅλης προσπάθειας καὶ πρὸς καλλιτέραν καὶ περισσότερον συστηματικὴν ὀργάνωσιν τοῦ Κ.Σ. τῆς

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

8.

Εἶναι ἀνάγκη λοιπόν, χρησιμοποιοῦντας τὰ Μέσα ἐκεῖνα, πού τὸ κοινὸ βρίσκεται μαζὶ τους σὲ οἰκειότητα, νὰ συντελέσουμε, ὥστε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ ψυχὴ καθενὸς ἀτόμου νὰ σωθῆ καὶ ἡ ψυχὴ τῆς κοινω- νίας σὰν σύνολο.

Γράφει σχετικὰ ὁ Sir Stafford Cripps :

«Δὲ θὰ κατορθώσουμε τίποτα ἂν ζητήσουμε νὰ σώσουμε μο- νάχα τὴν ψυχὴ μας μὲ θρησκευτικούς τύπους, γιατί εἶναι σίγουρο πὼς ἔτσι θὰ τὴ χάσουμε. Πρέπει νὰ συγκεντρωθοῦμε στὸ χρέος πού ἔχουμε, καὶ σὰν ἄτομα καὶ σὰν μέλη τῆς Ἐκκλησίας, νὰ δη- μιουργήσουμε τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐδῶ στὴ γῆ. Κάνοντας αὐτὸ τὸ χρέος, θὰ ἀνακαλύψουμε πὼς ἡ προσωπικὴ μας σωτηρία εἶναι ἀξεδιάλυτα δεμένη μὲ τὴν κοινωνικὴ σωτηρία τοῦ λαοῦ μας καὶ ὅλων τῶν λαῶν τοῦ κόσμου».

Δυστυχῶς ὅμως, αὐτὸ δὲν γίνεται στὴ Χώρα μας.

Ἐνα πλῆθος ἀπὸ περιοδικὰ, ὁμιλίες, κηρύγματα, βιβλία, τε- λετὲς καὶ ἐκδηλώσεις ἀπευθύνονται αὐστηρὰ σχεδὸν καὶ ὀλοκληρω- τικὰ στὸ μικρὸ ἀριθμὸ τῶν πιστῶν, τῶν ζωντανῶν μελῶν τῆς Ἐκ- κλησίας καὶ ἴσως σ' ἓνα ἀριθμὸ καλοπροαίρετων ἀτόμων. Καὶ μένει ἔτσι ἓνας ὀλόκληρος κόσμος ἀπληροφόρητος, ἀδιαφώτιστος, μα- κρὰ ὄχι μονάχα ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ βιώματα τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ἐκκλησιαστικὰ γεγονότα, πού γίνονται αἰτία νὰ δημιουργοῦνται χάσματα ἐπικίνδυνα μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ συνόλου.

ἐνορίας μας, ἅπαντα τὰ τμήματα θὰ γίνονται κατὰ τὰς προϋνάς ὥρας τῆς Κυριακῆς.

β) Ὅπως βοηθήσετε εἰς τὴν ἐξέυρεσιν τῶν περισσότερον καταλλήλων στελεχῶν τοῦ ὅλου ἔργου τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐκ τῶν μελῶν τῆς ὀργανώσεώς σας, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς Ἀττικῆς».

(Συνεχίζεται)

Πρωτοπρ. Δρ. Α. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

Και όμως, τὸ Εὐαγγελικὸ κήρυγμα, τὸ χριστιανικὸ μήνυμα εἶναι εἶδηση καὶ γεγονὸς τῆς πρώτης σελίδος τῶν ἐφημερίδων καὶ ὄχι εἶδηση γιὰ τὰ «φιλά». Εἶναι μία εἶδηση, ποὺ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ συγκινήσῃ, νὰ ξυπνήσῃ, νὰ ταράξῃ, νὰ προβληματίσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Καὶ σ' αὐτὸ τὸ ἔργο ὁ ρόλος τῆς Κοινῆς Γνώμης εἶναι πολυσήμαντος καὶ ἀποφασιστικὸς. Ἡ ἐνημέρωσὴ τῆς καὶ ἡ διαμόρφωσὴ τῆς εἶναι ἀπαραίτητο χρέος. Ἡ ἀπόσπασή τῆς ἀπὸ τῆ μᾶζα καὶ ἡ κατευθύνσή τῆς, γιὰ νὰ κἀνῃ σωστὲς ἐκτιμῆσεις καὶ νὰ ἔχῃ ἀκριβοδίκαιες κρίσεις, εἶναι εὐθύνη καὶ καθημερινὸ μέλημα αὐτῶν ποὺ φέρουν τὸ βάρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας καὶ ἐπιθυμοῦν, στ' ἀλήθεια, νὰ ἔχῃ ἐπίσημο καὶ ἀποφασιστικὸ λόγο ἢ Ἐκκλησία στοὺς σύγχρονους κινδύνους.

Καὶ ἔχει χρέος ἀλλὰ καὶ δικαίωμα νὰ τὸ πράξῃ αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία, ὅπως σημειώνει ὁ Λούβαρις στὸ «Συμπόσιον Ὁσίων». Γράφει:

«Ἀληθὲς εἶναι ἐν πρώτοις ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν κηρύττει εἰς τοὺς ἀνθρώπους οὐτοπίας καὶ ψευδαισθήσεις. Γνωρίζει ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν γῆν εἰς παράδεισον... Ἀλλοίμονον ὅμως εἰς αὐτόν, ἂν ἐκ τῆς ἀδυναμίας ταύτης ἤθελον συναγάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν κοινωνίαν, τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομίαν, ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς αὐτόν νὰ ἐμπιστευθῇ ὅλας αὐτὰς τὰς περιοχὰς τῆς πραγματικότητος εἰς τοὺς πολιτικοὺς καὶ τὰ κόμματα, εἰς τοὺς ἐπιχειρηματίας καὶ τοὺς οἰκονομολόγους».

Εἴτε καλοπροαίρετη εἶναι, εἴτε κακόβουλη εἴτε καὶ ἀδιάφορη ἡ Κοινὴ Γνώμη ἀποτελεῖ ὄχι μόνον γιὰ τὴν Πολιτεία, τὸ ἐμπόριο, τὴν προπαγάνδα καὶ τοὺς δημαγωγοὺς ἀντικείμενο μελέτης, ἐμεταλλεύσεως καὶ ἐπηρεασμοῦ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἕνα χῶρον δράσεως καὶ κατευθύνσεως.

Τὸ Εὐαγγέλιο πολλὰς φορὰς ἀναφέρει καὶ ὑπολογίζει στὴν ὑπαρξή τῆς, στὴ σημασία τῆς καὶ στὸ ρόλο τῆς.

Γιατί λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία θὰ τὴν ἀρνηθῇ; Γιατί δὲν θὰ θελήσῃ νὰ τὴν κατακτήσῃ δίνοντάς τῆς συνεχῶς τὴ δυνατότητα καὶ τίς προϋποθέσεις νὰ ἀνταποκρίνεται σωστὰ στὸ μεγάλο προορισμὸ τῆς;

Τὸ ἔργο τῆς Κοινῆς Γνώμης, πέρα ἀπὸ πλάνες, ἰδιοτελεῖς ἐπηρεασμούς, φόβους καὶ ὑποψίες, θὰ εἶναι ἕνα ἔργο θετικόν.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

195. Ἀπὸ μερικοὺς εἰς τὸ «Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου, ἐπίσκεψαι...» προστίθεται μετὰ τὸ «δυνάμει τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ», ἢ φράσις «τῇ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου τάφου». Πόθεν προῆλθεν ἡ φράσις αὕτη; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Χ. Τελεθριώτη).

Ἡ προσθήκη στὸ «Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν σου...», καθὼς καὶ στὶς ἀπολύσεις, τῆς φράσεως «τῇ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου τάφου», καθ' ὅσον τοῦλάχιστον γνωρίζω, δὲν ἀπαντᾷ σὲ κανένα χειρόγραφο ἢ ἔντυπο λειτουργικὸ βιβλίον. Γίνεται δὲ ἀπὸ μερικοὺς κληρικοὺς ἐπηρεασμένους ἀπὸ τὴν λειτουργικὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπου, ὅπως γνωρίζομε, ὁ τάφος τοῦ Κυρίου ἦταν ἀνέκαθεν καὶ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ κεντρικὰ προσκυνήματα. Τὴν χάρι καὶ τὴν εὐλογία τοῦ παναγίου τάφου ἐπικαλοῦνται καὶ οἱ πατριάρχαι τῶν Ἱεροσολύμων στὰ διάφορα ἔγγραφα τῶν. Ἡ λειτουργικὴ πράξις τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων ἐπηρεάζε πάντοτε τὴν λατρεία τῶν κατὰ τόπους

Ἡ κατασυκοφάντησις τῆς πίστεως δὲν θὰ εἶναι μία εὐκολὴ ἐνέργεια.

Ἡ πλάνη καὶ ἡ δημαγωγία δὲν θὰ μποροῦν νὰ συναρπάξουν.

Ἡ διαστρέβλωσις δὲν θὰ μπορῇ νὰ πετυχαίνει εὐκόλα.

Ἡ ἀνευθυνότητα δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἰσχύσῃ.

Τότε, καὶ μόνον τότε ἡ Ἐκκλησία θὰ βρίσκειται πλάι στὸ σύγχρονον ἄνθρωπον καὶ στὴν ἀγωνία του. Θὰ ἔχῃ μία κατὰ βάθος κοινωνικὴ ἀνταπόκρισις καὶ θὰ ἐνθαρρύνωνται πάρα πολλοὶ ἄνθρωποι νὰ τὴν πλησιάσουν καὶ νὰ δεχθοῦν ὀλοκληρωτικὰ καὶ εἰλικρινὰ τὸ σωτήριον μῆνυμά της. Ὁ σχηματισμὸς τῆς θρησκευτικῆς Κοινῆς Γνώμης θὰ ἔχῃ συντελέσει, ὥστε τὸ φῶς νὰ ἀπλώνεται στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ κοινοῦ καὶ νὰ ἀποτρέπωνται οἱ παρερμηνεῖες, οἱ παρεξηγήσεις καὶ οἱ σφαλερὲς θέσεις μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ συνόλου.

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Σ. ΦΕΡΟΥΣΗΣ

Ἐκκλησιῶν. Τὸ σημεῖο ὅμως αὐτό, στὸ ὅποιο ἀναφέρεται ἡ ἐρώ-
τησις, ἔχει καθαρῶς τοπικὸ χαρακτήρα καὶ δὲν δικαιολογεῖται
παρὰ μόνον στὴν Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων καὶ στὰ μετόχια
της. Τὸ «Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν σου...» καὶ οἱ ἀπολύσεις εἶναι
ἀρκετὰ ἐπιβεβαρυμένες ἀπὸ τὶς ἐπικλήσεις τῶν πρεσβειῶν πολλῶν
ἀγίων καὶ δὲν θὰ ἦταν ἐπιθυμητὴ ἢ μεγαλύτερα ἀνάπτυξις τῶν μὲ
τὴν προσθήκη καὶ ἄλλων μὴ ἀπαραιτήτων στοιχείων.

196. Εἴθισται κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀγίου βαπτίσματος νὰ λαμβάνη μέρος καὶ ἡ μαῖα (κρατεῖ τὸ παιδί μέχρι τῶν ἐρωταποκρίσεων καὶ βοηθεῖ κατὰ τὴν ἔνδυσιν). Ἐκ τῆς δευτέρας ἐνεργείας ἄπτεται ὅπως δὴ ποτε τοῦ ἡγιασμένου ὕδατος, ἐλαίου καὶ τοῦ ἀγίου μύρου. Τὰ ἀνωτέρω εἶναι ἐπιτρεπτά λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τῆς μαίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Ν. Μαυρογιάννη).

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ μαῖα στὶς παλαιῆς κοινωνίες ἀπελάμβανεν ἰδιαιτέρας τιμῆς. Ἡ συνεργασία της στὴν γέννησι, στὴν εἴσοδο στὸν κόσμον ἐνὸς νέου ἀνθρώπου, ἐθεωρεῖτο ἔργο κατ' ἐξοχὴν ἱερὸ καὶ σεβάσμιον. Σήμερον στὶς ἀστικές κοινωνίες τὰ πράγματα ἔχουν ἀρκετὰ ἀλλάξει, ἀλλ' ἀπὸ διηγήσεις τῶν παλαιότερων γνωρίζομε, ὅτι καὶ μέχρι ἀκόμη τῶν ἡμερῶν τῶν πατέρων μας ἡ μαῖα, μαζὶ μὲ τὸν ἱερέα καὶ τὸν διδάσκαλον, ἐθεωροῦντο ὡς τὰ τρία κατ' ἐξοχὴν σεβάσμια πρόσωπα τῶν χωριῶν μας.

Μ' αὐτὴ τὴν προϋπόθεσιν ἐξηγεῖται καὶ ὁ λειτουργικὸς, ἃς εἰποῦμε ἔτσι, χαρακτήρ τῆς μαίας, ποῦ διαφαίνεται στὶς διαφορὰς προβαπτισματικὰς κυρίως ἀκολουθίαις. Ἔτσι οἱ εὐχὰς «εἰς γυναῖκα λεχῶν» κἀμουν σχεδὸν πάντοτε λόγο γιὰ τὴν μαῖα καὶ «τὰς παρατυχοῦσας γυναῖκας» εἰς τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου. Στὴν τρίτη, ἐπὶ παραδείγματι, εὐχὴ τοῦ σημερινοῦ ἐντύπου ὑπάρχει δέησις γιὰ τοὺς «ἀψαμένους» τὴν λεχῶν καὶ τοὺς εὐρισκομένους κατὰ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεως στὸ σπίτι τῆς λεχοῦς. Στους διαφόρους κώδικας ὑπάρχουν ἄλλες εὐχὰς ποῦ ὁμιλοῦν ρητῶς γιὰ «τὰς κοπιαζούσας γυναῖκας καὶ τὰς μαίας» (κώδιξ Ἀθηνῶν 829), ἢ γιὰ τοὺς συνελθόντας καὶ ὑπηρετήσαντας κατὰ τὸν τοκετὸν (Ἀθηνῶν 664, S. 724), ἀλλὰ καὶ ἄλλες εἰδικὲς εὐχὰς «τῆς μαίας» (Μ. Λαύρας 21, Π. Τάφου 8 [182]), ἢ «εἰς τὰς παρατυχοῦσας γυναῖκας» (Ἀθηνῶν 669. 1910), ἢ «εἰς τὰς παρευρεθείσας γυναῖκας τῆ ὥραν τῆς γεν-

νήσεως» (Π. Τάφου 8 [182]). Οί εὐχές αὐτὲς ζητοῦν κυρίως τὴν εὐλογία, τὸν ἁγιασμό καὶ τὸν καθαρισμὸ τῆς μαίας καὶ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ποὺ ὑπῆρέτησαν στὴν γέννησι, ἀπὸ «τὸν ρύπον τοῦ σώματος καὶ τὸν σπῖλον τῆς ψυχῆς» γιὰ νὰ ἀξιωθοῦν «ἀμέμπτως καὶ καθαρῶς εἰσελθεῖν ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ καὶ μεταλαβεῖν τῶν θείων μυστηρίων». Βάσις τῶν εὐχῶν αὐτῶν εἶναι ἡ παναρχαία ἀντίληψις περὶ καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων, ποὺ σὲ μεταγενεστέρα ἐποχὴ εἰσῆλθε καὶ στὴν χριστιανικὴ λατρεία ἐξ ἐπιδράσεως τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Λευϊτικοῦ. Μία ἀπὸ τὶς εὐχές αὐτὲς ἀναφέρεται στὴν εὐλογία τῶν μαϊῶν τῶν Ἑβραίων, ποὺ ζωογονοῦσαν τὰ νεογέννητα ἄρρενα στὴν Αἴγυπτο (Ἐξόδου 1,15-21, κῶδιξ Π. Τάφου 8 (182) καὶ ἡ ἄλλη στὸ ὄραμα τοῦ ἀποστόλου Πέτρου στὴν Ἰόπη (Πράξ. 10, 9-16) καὶ στοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου «πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς» (Τίτ. 1,15. Ρωμ. 14,20-κῶδιξ Ἀθηνῶν 1910). Ἡ τελευταία αὐτὴ εὐχὴ τοποθετεῖ τὸ θέμα σὲ σωστὴ θεολογικὴ βάσι.

Ἡ μαῖα δὲν ὑπηρετεῖ μόνο κατὰ τὸν τοκετὸ καὶ δὲν δέχεται μόνο τὶς πρῶτες εὐχές μαζί με τὴν μητέρα καὶ τὸ νεογέννητο. Προσάγει καὶ τὴν ὀγδόη ἡμέρα ἀπὸ τῆς γεννήσεως τὸ βρέφος στὸ ναὸ «τοῦ λαβεῖν ὄνομα». Ὁ ρόλος τῆς μαίας στὴν περίπτωσι αὐτὴ μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τὰ χειρόγραφα (Ἀθηνῶν 662, 664, S. 64, Π. Τάφου 8 [812] κλπ.) καὶ ἀπὸ τὰ ἐντυπα. Στὸν κώδικα Π. Τάφου 8 (182) φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα, ἴσως ὅταν ἡμποδίζετο ἡ μητέρα, πάλι ἡ μαῖα ἔφερεν στὰς ἀγκάλας τῆς τὸ παιδί καὶ μετὰ τὶς σχετικὲς εὐχές καὶ τὸν ἐκκλησιασμὸ τοῦ βρέφους πάλι αὐτὴ τὸ παρελάμβανε.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ βάπτισμα σὲ ὀρισμένους κώδικας, φαίνεται ὅτι πάλι ὑπηρετεῖ ἡ μαῖα. Ἔτσι ὁ κῶδιξ Ἀθηνῶν 664 σημειώνει: «εἰ δὲ βρέφος ἐστὶ (ὁ κατηγούμενος), κρατεῖ τοῦτο ἡ μαῖα ἐν ταῖς ἀγκάλας αὐτῆς, ἱσταμένη κατὰ ἀνατολὰς ἐξῶθεν τῆς ἐκκλησίας (γιὰ νὰ ἀναγνωσθοῦν οἱ ἀφορισμοὶ)» καὶ ὁ Ἀθηνῶν 829 γράφει ὅτι τὸ βρέφος κατὰ τὴν ἀνάγνωσι τῶν ἐξορκισμῶν «κατέχεται ὑπὸ τῆς μαίας». Κατ' ἄλλα χειρόγραφα τὸ βρέφος κρατεῖται ἀπὸ τὸν ἀνάδοχο.

Ἡ ἔνδυσις τοῦ νεοφωτίστου ἀρχικῶς ἐγίνετο, ὡς φαίνεται, ἀπὸ μόνον τὸν ἱερέα. Αὐτὸ δηλαδὴ ποὺ γίνεται τυπικῶς σήμερα με τὴν ἐπίθεσι τῶν ἐμφωτίων ἐνδυμάτων στὸ βρέφος, εἶχε τότε πραγματικὴ σημασία: ὁ ἱερεὺς ἐνέδου τὸν νεοφώτιστο με τὸν χιτῶνα, τὸ κουκούλιο, τὴν ζώνη καὶ τὸ «ἕτερον ροῦχον» καὶ ἔλεγε στὸ καθένα εἰδικὴ εὐχὴ. Σὲ μερικὰ χειρόγραφα παρουσιάζεται ὁ ἀνάδοχος νὰ βοηθῇ στὴν ἔνδυσι καὶ μόνος ἢ τῇ βοηθείᾳ καὶ ἄλλων

Στὸ περιθώριο τῆς Ἁγίας Γραφῆς

ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Ἡ ἐρώτηση, σὰν σχῆμα καὶ σὰν τόνος λόγου, ἀπαντᾶται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μέσα στὴν Ἁγία Γραφή.

Ὅταν κανεὶς ἐρωτᾷ, αὐτὸ σημαίνει συνήθως δυὸ πράγματα: ἢ ἄγνοια πού ζητᾷ νὰ φωτισθῆ ἢ πρόκληση γιὰ νὰ διατυπωθῆ μιὰ βεβαίωση. Ἡ ἐρώτηση, λοιπόν, εἶναι ἄλλοτε προῖον ἀδυναμίας, μειονεκτικῆς θέσεως καὶ ἄλλοτε στρατήγημα, δηλαδὴ προῖον ὑπεροχῆς καὶ δυνάμεως.

Ἡ πρώτη ἐρώτηση πού βρίσκουμε μέσα στὴν Ἁγία Γραφή εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς παραπλανητικῆς ὁμιλίας τοῦ Πονηροῦ στὴν Εὐα: «Τί ὅτι εἶπεν ὁ Θεός;...». Μὲ αὐτὴ τὴν ἐρώτηση ὁ Σατανᾶς ἐπίασε στὸ δίκτυ τῆς θανάσιμης διαλεκτικῆς του τὸν πρωτόπλα-

προσώπων νὰ ἐνδύῃ τὸ παιδί. Ἄν βοηθοῦσε καὶ ἡ μαῖα κατὰ τὴν ἐνδυσι δὲν ἔχομε μαρτυρίες· πάντως διάταξις πού βρίσκεται στὸν κώδικα Ἀθηνῶν 669 ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴ τοῦ ἱερέως στὴν ἱερότητα τοῦ ὕδατος τοῦ βαπτίσματος καὶ ἀπαγορεύει νὰ ἐγγίσουν σ' αὐτὸ ὁ ἀνάδοχος καὶ ἡ μαῖα («ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἀνάδοχος ἢ ἡ μαῖα τολμῆσαι προσεγγίσει εἰς τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν, ὅτι μέγα ἁγίασμα εἶναι. Μόνον ὁ ἱερεὺς κολυμβᾷ τὸ παιδίον»).

Ἡ μαῖα δὲν ἐμφανίζεται πιά παρὰ μόνο στὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας· τότε ὁ ἱερεὺς παραγγέλλει σ' αὐτὴν καὶ στὴν μητέρα «ἵνα μὴ κολυμβήσωσι τὸν νεοφώτιστον ἢ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ νίψωσιν ἕως ἡμερῶν ἑπτὰ, τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ πλυνάτωσαν καὶ λουσατῶσαν αὐτὸν» (κώδιξ Ἀθηνῶν 669).

Ἀπὸ τὴν ἀναδρομὴ λοιπὸν στὴν παλαιὰ πρᾶξι καταφαίνεται, ὅτι τὸ ἔργο τῆς μαίας δὲν ἐθεωρεῖτο ἀσυμβίβαστο πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος· ἀντιθέτως ἐθεωρεῖτο ὡς ἓνα εἶδος ἱεροῦ λειτουργήματος, τὸ ὁποῖο δὲν ἐξαντλεῖται στὶς ὑπηρεσίες πού θὰ προσφέρῃ κατὰ τὸν τοκετό, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ στὶς ἱερὲς τελετὲς πού συνοδεύουν τὴν εἴσοδο τοῦ νέου ἀνθρώπου στὴν Ἐκκλησίᾳ. Γι' αὐτὸ καὶ πρὸ τοῦ βαπτίσματος καὶ κατὰ τὸ βάπτισμα καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὸ ἡ μαῖα εἶναι τὸ ἀμέσως μετὰ τὴν μητέρα καὶ τὸν ἀνάδοχο δρῶν πρόσωπο. Αὐτὸ πού στὶς πόλεις, λόγῳ τῆς ἀλλαγῆς τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς, ἔχει λησμονηθῆ, διατηρεῖται ἀκόμη ἐν μέρει στὶς πιὸ ἀγνὲς καὶ πιὸ πιστὲς στὶς παραδόσεις κοινωνίες τῶν χωριῶν μας, στὶς ὁποῖες, χάριτι θεῶν, ὑπηρετεῖ καὶ ὁ ἐρωτῶν.

στο ἄνθρωπο καὶ ἐξασφάλισε τὴν πώση του. Ἦταν μιὰ ἐρώ-
τηση παραπειστική. Περιεῖχε ἓνα ψέμμα. Ὁ Πονηρὸς ὑποκρί-
θηκε ὅτι εἶχε τὴν ἐντύπωση πὼς ὁ Θεὸς ἀπαγόρευσε στὸν Ἀδὰμ
καὶ τὴν Εὐὰ νὰ τρῶνε ἀπὸ τοὺς καρποὺς ὄλων τῶν δένδρων τοῦ
παραδείσου. Μὲ μιὰ ἐρώτηση, λοιπόν, δηλαδὴ μὲ ἓνα σχῆμα
λόγου ποὺ ὑποδηλοῦσε ἄγνοια, ἀδυναμία καὶ δὲν ἦταν ὠμὸ καὶ
σκληρὸ, ὥστε νὰ τρομάξη, τρύπωσε ἡ ἁμαρτία μέσα στὴν ἀν-
θρώπινη συνείδηση γιὰ πρώτη φορά. Καὶ ἐπακολούθησε ἡ πώση.

Στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς, βλέπουμε μιὰ δευτέρα ἐρώτηση. Αὐτὴ
τὴ φορά εἶναι ὁ Θεὸς ποὺ ἐρωτᾷ: «Ἀδὰμ, ποῦ εἶ;». Ἐδῶ εἶναι μιὰ
ἐρώτηση πρόκληση. Ὁ Θεὸς δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ μάθῃ ποῦ βρι-
σκόταν ὁ Ἀδὰμ. Ὅταν οἱ πρωτόπλαστοι ἄκουσαν τὰ βήματά
του, τὸ δειλινὸ, «περιπατοῦντος ἐν τῷ Παραδείσῳ», φοβήθηκαν
καὶ κρύφθηκαν. Ἦταν ἡ πρώτη προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ
φύγῃ τὶς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας. Ἡ ἐρώτηση τοῦ Θεοῦ τοὺς
βγάζει ἀπὸ τὸ κρησφύγετό τους, στὸ φῶς τῆς ὁμολογίας καὶ τῆς
κρίσεως. Ἡ ἐρώτηση «Ἀδὰμ, ποῦ εἶ;» δὲν εἶναι μιὰ σαγήνη,
ποὺ πηγαινοέρχεται μέσα στὰ νερὰ μήπως κατὰ τύχη πιάσῃ
μέσα τῆς τὸν Ἀδὰμ. Εἶναι ἓνα φῶς καὶ μιὰ δύναμη ποὺ τὸν βγά-
ζει ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς κρύψεώς του, μιὰ ἀρπάγη ποὺ τὸν βρίσκει
καὶ τὸν τραβᾷ ἔξω. Ὁ Θεὸς ἤξερε ποῦ βρισκόταν ὁ Ἀδὰμ ἐκείνη
τὴν ὥρα καὶ ποῦ θὰ βρισκόταν κάθε ἐπόμενη ὥρα. Ἡ ἄγνοια ποὺ
σχετίζεται μ' αὐτὴ τὴν ἐρώτηση ὑπάρχει στὸ μέρος ἐκείνου ποὺ
ἐρωτᾶται, ὄχι ἐκείνου ποὺ ἐρωτᾷ. Τὸ «Ἀδὰμ, ποῦ εἶ;» ἔχει τὸ
νόημα: «Ἀδὰμ, ξέρεις ποῦ βρίσκεσαι, ξέρεις τί σὲ περιμένει,
ξέρεις τί ἔκανες;».

Ὅταν ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως μᾶς καλῆ νὰ ἀναλογισθοῦμε
τὸ κακὸ ποὺ κάναμε καὶ τὶς συνέπειές του, εἶναι μιὰ ἠχώ τῆς ἀρ-
χαίας ἐκείνης ἐρωτήσεως τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς μᾶς ἐρωτᾷ, γιὰ νὰ
ἀναρωτηθοῦμε οἱ ἴδιοι. Ἀρχίζει, γιὰ λογαριασμό μας, τὸ ἐσω-
τερικὸ ἐρωτηματολόγιο τῆς αὐτοεξετάσεως, ποὺ ὀφείλουμε νὰ
κάνουμε, ὥστε νὰ λάβουμε πλήρη ἐπίγνωση τῆς ἐνοχῆς καὶ νὰ
ἀνανήψουμε.

Καὶ σὲ ἄλλα σημεῖα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, βλέπουμε τὸ σχῆμα
τῆς ἐρωτήσεως νὰ ἀνθῆ πλαί στὴν ἁμαρτία καὶ στὴν ἄγνοια, νὰ
εἶναι ἓνα παρεπόμενο τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας.

«Ἴνα τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με;», ρωτᾷ ἐναγώνια ὁ
Ψαλμαδός, ὑπονοῶντας, κατὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης, τοὺς
ἀοράτους πολεμίους κάθε εὐσεβοῦς καὶ πιστῆς ψυχῆς, τοὺς δαί-
μονες. Καὶ παρὰ κάτω, ἄλλος δίκαιος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης
ἀπορεῖ: «Ἴνα τί ὁδὸς ἀσεβῶν εὐοδοῦται;». Γενικά, ἡ Παλαιὰ

Διαθήκη, περίοδος σκιάς και γράμματος, άναμονής της λυτρώσεως, διέπεται από ένα έναγώνιο έρωτηματικό τόνο, στον όποϊόν ή μακαρία και πλήρης άπάντησις δίνεται με την Καινή Διαθήκη, δηλαδή με τη σάρκωση, τη διδασκαλία και τὸ λυτρωτικό έργο του Χριστού. Ὁ Χριστός είναι ή βεβαίωση, ὁ Ἄμην, ὅπως εὔστοχα τὸν χαρακτηρίζει ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψη.

Ὡστόσο, μέσα στὴν Καινή Διαθήκη ἐπίσης, τὸ έρωτηματικό σχῆμα δὲν ἀπουσιάζει. Μ' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος φανερώνει ἀκόμη τὴν ἀδυναμία του και τὸ σκοτάδι τῆς ψυχῆς του, ὅπως ὁ Πιλάτος λέγοντας τὸν Κύριο: «Τί ἔστιν ἀλήθεια;». Μ' αὐτὸ και ὁ Θεὸς δείχνει τὴ δύναμή του ἀπέναντι στὴν ἀνθρώπινη κατάπτωση, γιὰ νὰ βγάλει μὲς ἀπ' αὐτὴ τὶς ψυχές. «Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὐδὲς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους;», λέγει ὁ Ἀναστάς Κύριος στοὺς δύο μαθητάς, στὸν δρόμο πρὸς τὸ Ἐμμαοῦς. Καὶ κατόπιν τοὺς φανερώνεται, μετὸ κόψιμο τοῦ ἄρτου.

«Τί ἐστήκατε θεωροῦντες...», ρωτοῦν οἱ ἄγγελοι τοὺς Μαθητάς κατὰ τὴν Ἀνάληψι τοῦ Κυρίου. Καὶ μετὸ πέρασμα τὴν ἐρώτηση αὐτὴ, πὸ ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα τῆς ἀμηχανίας τῶν Ἀποστόλων, ἔρχεται ὁ λόγος στὴ βεβαίωση, στὴν ἀποκάλυψη τοῦ τι θὰ ἦταν ὁ Χριστὸς ἀπὸ ἐκεῖ και πέρα γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἄλλὰ ὑπάρχουν και ἐρωτήσεις, στὴν Καινή Διαθήκη, πὸ ἐκβάλλουν στὴ θεία σιωπή. Τέτοια σιωπὴ ὑποδέχθηκε τὴν πρόκληση τοῦ ἀρχιερέως ἀπέναντι τοῦ Κυρίου, μπροστὰ στοὺς Συνέδριο: «Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα».

ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ ὄργανο και τὸ ἱερὸ σύμβολο τῆς σωτηρίας μας. Πάνω στὰ δυὸ δοκάρια του, συντελέσθηκε τὸ μυστήριο τῆς ἀπολυτρώσεώς μας. Μετὸ σταύρωσή του, ὁ Κύριος Ἰησοῦς πλήρωσε γιὰ τὶς ἁμαρτίες τοῦ ἀνθρώπινου γένους, προσφέροντας θυσία τὸν ἑαυτὸ του, θύτης ὁ ἴδιος και θύμα. Ἔτσι, μετὸν Σταυρὸ, σὰν μετὸ νοητὸ κλειδί, ξανανοιξαν οἱ πύλες τοῦ παραδείσου και τὸ ἀνθρώπινο γένος μπόρεσε, μετὸ πρῶτον τὸν μετανοημένο Ληστή, νὰ ξαναπατήση ἐκεῖ ἀπὸ ὅπου τὸ εἶχε ἐξώσει ἢ παρακοὴ τῶν Πρωτοπλάστων.

Ἀπὸ ὄργανο ἀτιμίας και θανάτου, ὁ Σταυρὸς, χάρις στὴ σαρκοθεΐσα Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἐγινε τρόπαιό της δοξασμένο και, σὰν κάποιον μυστηριῶδες ἐγχειρίδιο, χώρισε στὰ δυὸ τὴν Ἱστορία. Στὴν πρὸ Χριστοῦ περίοδο, περίοδο ἀναμονῆς και ἐλ-

πίδας. Και στή μετὰ Χριστόν, περίοδο ἐκπληρώσεως και ἀναστάσεως. Ὁ Τίμιος Σταυρὸς ἐγινε ἔτσι ἡ δόξα, ἡ ὁμορφία και τὸ καύχημα τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ τὸν προσκυνεῖ σὰν πηγὴ δυνάμεως και νίκης κατεπάνω στοὺς ἐχθροὺς τῆς, τὶς ἀόρατες και δρατὲς δυνάμεις τοῦ κακοῦ, τῆς φθορᾶς και τοῦ θανάτου. Αὐτὴ ἡ προσκύνηση γίνεται ἐπισημότερα κατὰ τὴ μνήμη τῆς εὐρέσεως τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἑλένη και καταμεσίς τῆς Ἁγίας και Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς, γιὰ ἀντληση δυνάμεως ἀπὸ τοὺς πιστοὺς.

Τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ σημειώνεται ἀπὸ κάθε ὀρθόδοξο χριστιανὸ με τὸ δεξιὸ χέρι πάνω στὸ σῶμα του, κατὰ καθωρισμένο τύπο, στὴν ἀρχὴ και τὸ τέλος κάθε προσευχῆς, καθὼς και σὲ ὀρισμένα σημεῖα τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Μετὰ τὸ σταυροκόπημα, ὅπως λέγεται αὐτὴ ἡ πράξη, ὁ πιστὸς ἀφ' ἐνὸς δείχνει τὴν ἰδιαίτερη προσοχὴ στὰ πάρα πάνω σημεῖα, ἀφ' ἐτέρου δὲ σφραγίζει τὸν ἑαυτὸ του μετὰ τὴν ἀκατανίκητη προστατευτικὴ δύναμη τοῦ Σταυροῦ. Ἔτσι, σταυροκοπεῖται και σὲ κάθε σοβαρὴ φάση τῆς καθημερινῆς του ζωῆς, ὅταν ἀντιμετωπίζη κάποιο κίνδυνο ἢ περνᾷ δύσκολες ὥρες. Μερικοὶ μάλιστα πιστοὶ συνηθίζουν νὰ χαράζουν στὸν ἀέρα τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ πρὸς τὴν κατεύθυνση ἀγαπημένων τους προσώπων, γιὰ νὰ τὰ περιβάλουν ἔτσι με αὐτὴ τὴ δύναμη. Εἶναι μιὰ ὠραία συνήθεια, ποὺ δείχνει πόσο βαθειὰ στὴν ὀρθόδοξο εὐσέβεια εἶναι τυπωμένος ὁ Σταυρὸς και τὸ νόημά του, νόημα σωτήριο.

Τί συνέβη, γιὰ μᾶς, πάνω στὸν Σταυρὸ; Ἡ κορύφωση τῆς θείας Κενώσεως. Ἡ ἐγκατάλειψη τοῦ Χριστοῦ ἀφοῦ ταυτίσθηκε μετὰ τὸ φταιξίμὸ μας ὁ Ἄναμάρτητος. Ὁ πόνος του μπροστὰ στὴν ἀχαριστία και τὴν ἄγνοια, πῶς δξύς, πῶς ἀβάσταχτος ἀπὸ τὴν ὀδύνη τῶν ἡλῶν. Και ἡ κορύφωση τῆς παραδόσεως τοῦ Υἱοῦ στὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς.

Τί συμβαίνει, μετὰ μᾶς, πάνω στὸν Σταυρὸ; Ὁ κάθε πιστὸς «αἶρει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ» και ἀκολουθεῖ τὸν Κύριο. Σταυρῶναι, πάνω στὸ θεῖο θέλημα, τὴ σάρκα και τὶς ἐπιθυμίες τῆς. «Χριστῶ συνεσταύρωται, ζῆ δὲ οὐκέτι αὐτὸς (τὸ Ἐγὼ μετὰ πάθη του), ἀλλὰ Χριστὸς ἐν αὐτῶ». «Αὐτῶ κόσμος ἐσταύρωται, και αὐτὸς τῶ κόσμῳ». Ὁ Σταυρὸς σημαίνει νέκρωση τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου και προϋπόθεση δόξας τοῦ «καινοῦ» ἀνθρώπου. Σημαίνει νέκρωση τοῦ κόσμου ὡς πρὸς τὴν ἐπίδραση πάνω στὸν πιστό. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ τεῖχος τοῦ θραύονται και κατασχύνονται οἱ ἐπιθέσεις τοῦ Ἀντιδίκου. Εἶναι ἡ κλιμαξὴ ποὺ ἀνεβάζει τὸν πεσμένο ἄνθρωπο στὸν οὐρανὸ.

ΜΗΝΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ Ζ'
ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΩ ΟΡΕΙ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ

ΕΝ ΤΩ ΟΡΘΩ

Τὸ Θεὸς Κύριος καὶ τὰ Ἀπολυτίκια τοῦ Ἁγίου καὶ τῆς Ἑορτῆς. Μετὰ τὴν πρώτην στιχολογίαν, Καθίσματα.

ᾠχος δ'.

Ταχὺ προκατάλαβε.

Τὸν κόσμον κατέλιπες, καὶ τὰ τοῦ κόσμου τερπνά, τὸ ὄρος κατέλαβες τοῦ Καλλιστράτου θερμῶς, καὶ χάριν οὐράνιον, ἔλαβες τῶν θαυμάτων, ἐκ Θεοῦ τοῦ διώκειν, τὰ ἀνίατα πάθη, ἐκ τῶν πίστει τιμώντων, τὴν ἁγίαν σου μνήμην σοφέ, Νικάνορ πατὴρ ἡμῶν.

Ἔτερον, ᾠχος α'. Τὸν τάφον σου, Σωτήρ.

Εἰκόνα τὴν σεπτὴν, τοῦ Σωτῆρος ὡς εὔρες, κεκρυμμένην ἐν γῆ, ὡς πολύτιμον λίθον, τὰς χεῖρας ὡς ἠπλωσας, ταύτης ἄψασθαι ἔκραξας· πῶς ἐκτείνω μου τὴν δεξιάν ἔνδον Σῶτερ, πῶς δὲ ἄφομαι τῆς ἱεραῆς σου εἰκόνας, Θεάνθρωπε Κύριε.

Καὶ τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τὴν δευτέραν στιχολογίαν

ᾠχος γ'. Τὴν ὠραιότητα.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 327 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 9/1-5-70 τεύχους.

Τὸν θαυματόβρυτον Κυρίου ὄσιον, ἐκδυσωποῦμέν σε Νικάνορ σήμερον, ῥῦσαι ἡμᾶς παντοδαπῶν παγίδων τοῦ διαβόλου· ἴασαι τὰ σώματα καὶ ψυχὰς τῶν τιμώντων σε, κοίμησον τὰ σκάνδαλα τῆς σαρκὸς ἡμῶν ἅγιε, ὅπως ἐν εἰρήνῃ τὴν ἁγίαν σου μνήμην, ἀπαύστως δοξάζωμεν.

Δόξα, ἕτερον. Ἦχος δ'.

Ἐπεφάνης σήμερον.

Εἴν τῷ ὄρει Κύριος τῷ Καλλιστράτῳ, ἀληθῶς σε ἔδειξεν ἄλλον ἀστέρα φαεινόν, φωταγωγοῦντα τοὺς κράζοντας· Νκάνορ κλέος ὀσίων ἀοίδιμε.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, εἰς τὴν τρίτην στιχολογίαν.

Κάθισμα, ἦχος δ'.

Ταχὺ προκατάλαβε.

Ταχὺ ἡμᾶς λύτρωσαι τῶν ἀσκητῶν ὁ κλεινός, ἐχθρῶν ἀοράτων τε καὶ ὀρατῶν ἐς αἰεὶ, μνήμην σὴν τοὺς τελοῦντας· διώξον σαῖς πρεσβείαις λοιμικὰς ἀσθενείας, βλάβην ἄλλην τε πᾶσαν, ἐξ ἀνθρώπων καὶ ζώων, ὡς ἐκ Θεοῦ χάριν Πάτερ εἴληφας ἀφθονον.

Δόξα, ἦχος γ'.

Τὴν ὠραιότητα.

Τὸ ἀδαμάντινον τῆς παρθενίας σου, καὶ τὸ ἐπίπονον τῆς σῆς ἀσκήσεως, ὀρῶν ὁ βάσκανος ἐχθρὸς διάβολος ὠδύρετο· στένων οἴμοι ἔλεγε καὶ ἐντρόμως ἐκραύγαζε, Νικάνορ οὐ φέρω σου τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ σκάμματα, καὶ πληγὰς ἃς παρέχεις καιρίας, πτώματι τῷ ἀθλίῳ μοι τούτῳ.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

Οἱ Ἀναβαθμοί, τὸ πρῶτον Ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου
Προκείμενον, ἤχος δ'.

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ ὁσίου αὐτοῦ.

Στίχος. Τί ἀνταποδώσομεν τῷ Κυρίῳ...

Πᾶσα πνοή. Εὐαγγέλιον, ζήτηι εἰς τὸν Ὅρθρον τοῦ
ἀγίου Ἀντωνίου.

Καὶ τὸ παρὸν Ἰδιόμελον, ἤχος β'.

Σήμερον συναγάλλονται ἀγγέλων αἱ χορεῖαι ἐν οὐ-
ρανῷ, καὶ ἀνθρώπων οἱ δῆμοι ἐπὶ τῆς γῆς, τὴν σὴν
πανήγυριν φαιδρῶς ἐπιτελοῦντες, καὶ Χριστὸν τὸν ἐν
Θαβῶρ ἐκλάμψαντα, ὁμοφρόνως δοξάζοντες, τὸν σὲ
δοξάσαντα, πάτερ Νικάνορ ἀγιώτατε.

Οἱ Κανόνες, πρῶτον τῆς Ἑορτῆς μετὰ τῶν Εἰρμῶν
εἰς ς', καὶ ὁ παρὼν τοῦ Ἀγίου εἰς η'. Ἔστι δὲ ὁ Κανὼν
τοῦ Ἀγίου ποίημα Δημητρίου Σέλεγκκα, τοῦ ἐξ Ἰωαν-
νίνων.

ᾠδὴ Α'. Ἦχος πλ. δ'.

Ἀρματηλάτην Φαραῶ.

Νικάνορ σοι προσκομίζεις οὐ δύναμαι, ἐγκώμια ἱκα-
νά, καὶ ὕμνους ὑφαίνειν, ἐνδόξους τῇ μνήμῃ σου·
διὸ συγγνώμην δίδου μοι, δούλω σῷ τῷ ἀχρείῳ, καὶ
χάριν διὰ σοῦ ἄφθονον, τοῦ Ἀγίου Πνεύματος Ὅσιε.

Γ'δεῖν ποθῶν βασιλείαν οὐράνιον, καὶ ἄρρητα τὰ ἐκεῖ,
κάλλη παραδείσου, καὶ τὴν διαμένουσαν σὺ θεο-
φόρε εὐκλειαν, πατρίδος ἐπιγείου, καὶ γεννητόρων ἀπέ-
δραμες, καὶ εὔρες Χριστὸν τὸν ποθούμενον.

Κάλλος ὄραν ποθῶν Χριστοῦ τὸ ἔνθεον, τόπους ἐκ
τόπων σοφέ, συχνῶς διαμείβων, πρὸς ὄρος ἀνέ-
δραμες, τοῦ Καλλιστράτου ὅσιε, καὶ εὔρες τὴν εἰκόνα,

ὑπὸ γῆν τὴν πάνσεπτον, πρὸς ἀρραβῶνα τοῦ ποθουμένου σου.

Θεοτοκίον.

Αῖ κτίσι φωτὸς τοῦ ἐν Θαβῶρ λάμψαντος, τὸ ζοφερὸν τῆς ἐμῆς ψυχῆς παναθλίας, τὸ ὄμμα καταύγασον, Μαρία καὶ ἐκλύτρωσαι, πειρασμῶν καὶ κινδύνων, ἐμὲ τὸν ἀχρεῖον ἰκέτην σου, σὲ παρακαλῶ Μητροπάρθενε.

Ῥδὴ Γ'. Οὐρανίας ἀψίδος.

Νοῦν ψυχὴν καὶ καρδίαν, καθάρας καὶ σῶμά σου, ναὸς ἱερός, τῆς Τριάδος ἐγένου μακάριε, καὶ ναὸν ἡγείρας, σὺ τοῦ Σωτῆρος ἐκ βάθρων, καὶ ψυχῶν φροντιστήριον ἱερώτατον.

Οἱ ἐν Θαβῶρ τῷ ὄρει λάμψας ὑπὲρ ἥλιον, καὶ ἐξεληθεῖν ὡς πάλαι, τὸν Ἀβραάμ ἐκέλευε, γῆς τῆς σῆς Ὅσιε, σὺ δὲ τῇ τούτου αὐτίκα φωνῇ πεισθεῖς, ἀνέδραμες ἔνθα σε ἔκραζε.

Ρεῖθρον θείων θαυμάτων, καὶ πηγὴν ἀέναον, καὶ βάσιν σε ἀρετῶν, ἢ κτίσις ἐγνώρισε, καὶ πύργον ἄσειστον, καὶ θησαυρὸν ἰαμάτων, καὶ λιμένα εὐδιον, Νικάνορ ὄσιε.

Θεοτοκίον.

Αῖ χρείων σῶν ἰκετῶν τὰς δεήσεις δέξαι νῦν, καὶ πρέσβευε ἐκτενῶς, τὸν σὸν Υἱὸν Πανάχραντε, τὸν ἀναλάμψαντα σήμερον, ἐν ὄρει Θαβωρίῳ, κατιδεῖν ἡμᾶς τὸ φῶς αὐτοῦ τὸ ἔνθεον.

Καθίσματα, ἤχος πλ. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν καὶ φαινόν, τὸν φωτίζοντα πάντας τοὺς ἐπὶ γῆς, τὸν πλοῦτον μισήσαντα καὶ

τὰ πάθη τοῦ σώματος, χαλινώσαντα πάντα, Νικάνορα ὄσιον, καὶ Θεῶ ἀπαύστως, τῷ κτίσται λατρεύσαντα, καὶ τῆς ἀνεσπέρου Βασιλείας καὶ θείας, κληρονόμον γενόμενον, τοῦτον πιστοὶ εὐφημήσωμεν· πρεσβεύει γὰρ Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήμην αὐτοῦ.

Καὶ τῆς Ἑορτῆς.

Ῥδὴ Δ'. Σὺ μου ἰσχύς Κύριε.

Ναὸς ἱερός, ἐγένου πάτερ μακάριε, καὶ δοχεῖον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ναοὺς ἡμᾶς ποιήσον αὐτοῦ, ταῖς πρὸς τὸν Δεσπότην, καὶ Θεὸν ἡμῶν πρεσβείαις σου, καὶ λοιμώδους νόσου, καὶ πάσης ἄλλης βλάβης, τοὺς σοὺς δούλους ἡμᾶς ἐλευθέρωσον.

Δρόμον καλὸν ὀδεύσας τῆς σῆς ἀσκήσεως, καὶ πρὸς ὄρος, ἀρετῶν τὸ ἔνθεον, φθάσας ὡς δεῦτερος Μωϋσῆς, πλάκας θεογράφους, ἐδέξω παρὰ τοῦ κτίστου σου, καὶ μέγιστος ἐγένου νομοθέτης σοῖς μύσταις, καὶ ψυχῶν οἰκονόμος πανάριστος.

Η φωταυγῆς καὶ ἔνθεος πάτερ μνήμη σου, ὥσπερ ἄλλος λάμψας ἡμῖν ἥλιος, ψυχῆς μου πάθη τὰ χαλεπά, πάντα ἀφανίζει καὶ τῆς σαρκός μου τὰ σκάνδαλα, καὶ ῥῶσιν τῆς ψυχῆς μου, καὶ τοῦ σώματος δίδει, καὶ πρὸς θεῖον λιμένα κομίζει με.

Θεοτοκίον.

Μετὰ Θεὸν εἰς σὲ Μήτηρ ἀνατίθημι, τὴν ἐλπίδα ἅπαν μὲ Δέσποινα, καὶ ἐκ ψυχῆς βάθους σοι βοῶ· σῶσόν με ἀμέτρων νῦν συμφορῶν τε καὶ θλίψεων, καὶ πάσης ἄλλης βλάβης, καὶ πυρὸς καὶ ταρτάρου, διὰ πλήθους ἐλέους σου Ἀχραντε.

Ῥδὴ Ε'. Ἴνα τί με ἀπόσω.

Η τιμία σου μήτηρ, πρὸς Κύριον ἔκραξε· καρπὸν κοιλίας μου, ὡς ποτε τῆς Ἄννης, παράσχου μοι Θεὲ ὑπεράγαθε. Καὶ καρπὸν ἐδέχθη, σὲ ἐκ Θεοῦ ὡς μαργαρίτην, καὶ πολύτιμον λίθον μακάριε.

Τῆς ζωῆς Πάτερ ρείθροις, ὡσπερ δένδρον εὐκαρπον καταρδευόμενον, τὸ πεφυτευμένον, παρὰ τὰς διεξόδους πανόλβιε, ναμάτων τῶν θείων, καρποὺς ἐνθέους ἐξαρκούντως, καιρῷ τῆς ἐγκρατείας ἐκδέδωκας.

Ρομφαίαν κατὰ πάντων, τῶν παθῶν ὡς δίστομον Πάτερ σπασάμενος, ἀνδρείως Νικάνορ, τὴν ταπεινωσιν, καὶ τὴν ἐγκράτειαν, ἀκουστὸν ἐστήσω, τρόπαιον τῆς καλῆς σου νίκης, κατὰ τῶν ἀντιπάλων θαυμάσιε.

Θεοτοκίον.

Γέτευε τὸν Κτίστην, καὶ Υἱόν σου Ἄχραντε μετὰ δυνάμεων οὐρανίων πάντων, Προφητῶν, Ἀποστόλων Ὁσίων τε, τυχεῖν σωτηρίας τὸν πολλὰ ἐπταικότα, καὶ ῥυσθῆναι μελλούσης κολάσεως.

Ῥδὴ ΣΤ'. Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Ο θρόνῳ τῷ τοῦ Θεοῦ, παρεστηκῶς ὡσπερ ἄγγελος, τοῦτον δυσώπει αἰεὶ, ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε, Νικάνορ μακάριε, τοῦ ῥυσθῆναι πάντας, ἐκ πυρὸς τοῦ αἰωνίζοντος.

Σὲ ἔχομεν πρὸς Θεόν, πρέσβυν Νικάνορ θερμότατον, δυνάμενον νῦν ἡμᾶς, ἐξελεῖν κακώσεως πάσης τοῦ ἀλάστορος, τοὺς πιστῶς τελοῦντας, σοῦ τὴν μνήμην τὴν χαρμόσυνον.

Νεκρώσας τὰ τῆς σαρκός, μέλη σου πάντα μακάριε, νεκρά μοι λόγῳ τῷ σῶ, τῆς ψυχῆς καὶ σώματος, τὰ πάθη ἀπέργασαι, καὶ τῆς αἰωνίου λύτρωσαί με σὺ κολάσεως.

Θεοτοκίον.

Υπάρχεις ὄντως Θεοῦ, σὺ πύλη ἢ ἀδιόδευτος, Μαρία μήτηρ Χριστοῦ, πύλας μετανοίας μοι, διάνοιξον δέομαι, ὅπως ἀποπλύνω, τῆς ψυχῆς μου ἔλκη δάκρυσι.

Κοντάκιον, πρῶτον τῆς Ἑορτῆς, εἶτα τοῦ Ἀγίου.

Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Γατρεῖον ἄμισθον ἢ οἰκουμένη, τῶν λειψάνων ὅσιε, τὴν ἱεράν σου καὶ σεπτὴν, θήκην Νικάνορ ἐκτήσατο, ὅθεν ἀξίως τιμῶμεν τὴν μνήμην σου.

Ἔτερον, ἦχος πλ. δ'.

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῶ.

Ε'πιποθήσας τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ νεότητος καὶ τὰ τοῦ κόσμου ὡς φθαρτὰ μισήσας ἅπαντα, κατοικητήριον Θεοῦ θεῖον ἐγένου καὶ τοὺς προσιόντας σοι Πάτερ ἐφώτισας ταῖς ἀκτῖσι τῶν σεπτῶν σου θείων λάμπσεων· ὅθεν κράζομεν· χαῖρε Νικάνορ πανόλβιε.

Ὁ Οἶκος.

Αγγελος σαρκοφόρος ἀνεφάνης τῷ κόσμῳ πατὴρ ἡμῶν θεοφόρε Νικάνορ, καὶ τοὺς σοὺς μύστας ἀγγελικὴν διαγωγὴν ἐπὶ γῆς πολιτεύεσθαι ἐδίδαξας, καὶ ἡμᾶς ἐξέστησας πρὸς σὲ βοᾶν ταῦτα.

Χαῖρε ὁ στῦλος τοῦ Καλλιστράτου·

χαῖρε, ἡ βάσις τῶν μοναζόντων.

Χαῖρε, τῶν Σερβίων φρουρὸς ἐτοιμότητος·

χαῖρε, τῆς Θεταλίας προστάτης θερμότητος.

Χαῖρε, τὸ ἀθάνατον κλέος πατρίδος τῆς σῆς·

χαῖρε καύχημα νέον Γρεβενῶν ἀπάσης γῆς.

Χαῖρε, ὅτι σὺ εὗρες τὴν εἰκόνα Κυρίου·
χαῖρε, ὅτι ἐγένου οἰκιστὴς τῆς ἐρήμου·
Χαῖρε, πολλοὺς ἐκ πλάνης ῥυσάμενος
χαῖρε, φωστὴρ θαυμάτων ὑπέρφωτε.
χαῖρε, βροτῶν ὁ προστάτης καὶ ῥύστης·
χαῖρε, Τριάδος Ἀγίας ὁ μύστης
χαῖρε, Νικάνωρ πανόλβιε.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Ζ' τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς
ἡμῶν Νικάνωρος, τοῦ ἐν τῷ ὄρει Καλλιστράτῳ ἀσκή-
σαντος.

Φεύγων Νικάνωρ τὰς βροτῶν κοινωνίας,
ἤσχυνε πᾶσαν σύναξιν τῶν δαιμόνων.

Ἐχθρὸν νικήσας τὸν κάκιστον Νικάνωρ,
νίκης στέφος ἄφθαρτον ἐν πόλῳ ἔχει.

Καὶ πρόσθεν ὕμνει Νικάνωρ Θεοῦ λόγον
καὶ νῦν δὲ ὕμνεϊ σὺν χοροῖς τῶν Ἀγγέλων.

Ἐβδομάτῃ θανάτῳ νέφος εἶχε Νικάνωρα ἐκ γῆς.

(Συνεχίζεται)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Συμπό-
σιον Πατέρων. Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους Α'. — **Ἐπίκαιρα**. — **Εὐαγγέ-
λου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Αἰ μορφαί.
τῆς διδασκαλίας εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον. — Μητροπολίτου Δράμας.
Διονυσίου, Ἐθωνὴ προσευχή. — **Πρωτοπρ. Δρος Ἀ. Ἀλεβιζοπούλου**,
Τὰ ἐνοριακὰ - ἐκκλησιαστικὰ πλαίσια τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου. — **Δη-
μήτρῃ Σ. Φερούση**, Ἡ κοινὴ γνώμη. — **Φ.**, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργι-
κὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — **Βασ. Μουστάκη**, Τὰ ἐρωτήματα στὴν
Ἀγία Γραφή. — **Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν
Νικάνωρος**.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰακίου 1, Ἀθῆναι.